

ПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

01.06.2011

м. Київ

N 174

**Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
25 червня 2011 р. за N 790/19528**

Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Із змінами і доповненнями, внесеними
постановами Правління Національного банку України
від 26 липня 2011 року N 252,
від 22 грудня 2011 року N 465,
від 13 вересня 2012 року N 375,
від 18 лютого 2013 року N 45
(зміни, внесені абзацами другим та третім підпункту 2.3 пункту 2 Змін,
затверджених постановою Правління Національного банку України
від 18 лютого 2013 року N 45, набирають чинності з 1 січня 2014 року),
від 30 квітня 2014 року N 249,
від 19 лютого 2015 року N 113,
від 17 грудня 2015 року N 892,
від 7 червня 2016 року N 341,
від 17 жовтня 2016 року N 393

(З 1 січня 2017 року до цієї постанови будуть внесені зміни, передбачені підпунктом 3 пункту 1 Змін, затверджених постановою Правління Національного банку України від 17 жовтня 2016 року N 393)

Відповідно до статей 7, 33 Закону України "Про Національний банк України" та з метою вдосконалення організації касової роботи банками в Україні Правління Національного банку України

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Інструкцію про ведення касових операцій банками в Україні (далі - Інструкція), що додається.

2. Визнати такими, що втратили чинність:

постанову Правління Національного банку України від 14.08.2003 N 337 "Про затвердження Інструкції про касові операції в банках України", зареєстровану в Міністерстві юстиції України 05.09.2003 за N 768/8089;

постанову Правління Національного банку України від 18.02.2004 N 62 "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України", зареєстровану в Міністерстві юстиції України 09.03.2004 за N 303/8902;

пункт 2 постанови Правління Національного банку України від 21.04.2004 N 173 "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України", зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 13.05.2004 за N 609/9208;

постанову Правління Національного банку України від 15.09.2004 N 440 "Про поліпшення якості банкнот гривень, що перебувають в обігу", зареєстровану в Міністерстві юстиції України 28.09.2004 за N 1228/9827;

постанову Правління Національного банку України від 17.11.2004 N 553 "Про внесення змін до Інструкції про касові операції в банках України", зареєстровану в Міністерстві юстиції України 25.11.2004 за N 1497/10096;

постанову Правління Національного банку України від 04.12.2004 N 593 "Про внесення змін до Інструкції про касові операції в банках України", зареєстровану в Міністерстві юстиції України 10.12.2004 за N 1570/10169;

підпункт 1.1 пункту 1 постанови Правління Національного банку України від 14.06.2005 N 211 "Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України", зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.07.2005 за N 704/10984;

постанову Правління Національного банку України від 11.01.2007 N 2 "Про затвердження Змін до Інструкції про касові операції в банках України", зареєстровану в Міністерстві юстиції України 26.01.2007 за N 65/13332;

постанову Правління Національного банку України від 02.04.2007 N 111 "Про внесення змін до Інструкції про касові операції в банках України", зареєстровану в Міністерстві юстиції України 13.04.2007 за N 334/13601.

3. Департаменту готівково-грошового обігу (Кисельов Р. В.) після державної реєстрації в Міністерстві юстиції України довести зміст цієї постанови до відома територіальних управлінь Національного банку України та банків України для використання в роботі.

4. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Кротюка В. Л.

5. Постанова набирає чинності з дня її офіційного опублікування, крім пунктів 4.2 і 4.11 глави 4 розділу II Інструкції, що набирають чинності через 12 місяців після набрання чинності цією постановою.

Голова

С. Г. Арбузов

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Правління Національного банку України
01.06.2011 N 174

Зареєстровано

в Міністерстві юстиції України
25.06.2011 за N 790/19528

**Інструкція
про ведення касових операцій банками в Україні**

(У тексті Інструкції слова "територіальне управління" у всіх відмінах та числах замінено словами "відділ (управління) грошового обігу в регіоні" у відповідних відмінках та числах згідно з постановою Правління Національного банку України від 17 грудня 2015 року N 892)

I. Загальні положення

1. Ця Інструкція розроблена згідно із статтями 7, 33 Закону України "Про Національний банк України", Законами України "Про банки і банківську діяльність", "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні", іншими законами та нормативно-правовими актами Національного банку України (далі - нормативно-правові акти).

2. Ця Інструкція встановлює порядок і вимоги щодо здійснення банками, їх філіями та відділеннями касових операцій у національній та іноземній валюті, регулює взаємовідносини банків (філій, відділень) з відділами (управлінням) грошового обігу в регіоні Департаменту грошового обігу [далі - відділи (управління) грошового обігу в регіоні], Центральним сховищем Національного банку України (далі - Центральне сховище), іншими банками (філіями, відділеннями) та клієнтами з цих питань.

(абзац перший пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113, у редакції постанови Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

Предметом регулювання цієї Інструкції є такі касові операції:

приймання через касу банку готівки національної та іноземної валюти від клієнтів для зарахування на власні рахунки та рахунки інших юридичних і фізичних осіб або на відповідний рахунок банку (філії, відділення);

видача готівки національної та іноземної валюти клієнтам з їх рахунків через касу банку;

приймання від фізичних та юридичних осіб готівки національної та іноземної валюти для переказу і виплати отримувачу суми переказу в готівковій формі через операційну касу;

отримання банком (філією, відділенням) у відділах (управлінні) грошового обігу в регіоні, Центральному сховищі підкріплення готівкою та здавання надлишків, у тому числі пачок банкнот у касетах;

(абзац шостий пункту 2 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

вилучення з обігу сумнівних банкнот (монет) та надсилання їх на дослідження;

обмін клієнтам не придатних до обігу та вилучених з обігу банкнот (монет) національної валюти на придатні, монет на банкноти, банкнот на монети, банкнот (монет) одних номіналів на банкноти (монети) інших номіналів;

оброблення готівки;

прийняття на інкасо банкнот іноземних держав та іменних чеків.

(пункт 2 розділу I доповнено абзацом згідно з постановою Правління Національного банку України від 30.04.2014 р. N 249)

3. Вимоги цієї Інструкції щодо оформлення касових документів та оброблення банкнот (монет), а також порядку здавання та отримання банками готівки національної валюти у відділах (управлінні) грошового обігу в регіоні, порядку видачі (приймання) банкнот у касетах поширюються на Операційний департамент, відділи (управління) грошового обігу в регіоні та Центральне сховище.

(абзац перший пункту 3 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113, у редакції постанови Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

Вимоги цієї Інструкції в частині здійснення операцій з переказу готівки в національній валюті, у тому числі із застосуванням платіжних терміналів та програмно-технічних комплексів самообслуговування (далі - ПТКС), та оформлення касових документів поширюються на небанківські фінансові установи.

(абзац другий пункту 3 розділу I у редакції постанов Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45, від 19.02.2015 р. N 113)

4. У цій Інструкції терміни вживаються в такому значенні:

автоматична касова машина (далі - АТМ) - машина, що обслуговує клієнтів в автоматичному або частково автоматичному режимі. До АТМ належать ПТКС та банкомати, депозитні системи, пристрої з видачі/приймання готівки та інших цінностей;

(абзац другий пункту 4 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

бандероль - паперова стрічка (кільце) з установленими характеристиками, яка (яке) використовується для пакування корінців банкнот або пачки (в упаковці Банкотно-монетного двору);

банкноти - паперові грошові знаки;

банкноти (монети) з дефектами виробника - банкноти (монети) національної валюти, що не відповідають затвердженому зразку;

відповідальні особи сховища цінностей - посадові особи, на яких покладено обов'язки щодо зберігання готівки та інших цінностей у сховищі цінностей;

готівка - грошові знаки у вигляді банкнот і монет;

депозитна система - система з обладнанням для внесення на зберігання цінностей до приймального блоку, яка відповідає вимогам ДСТУ 4012.2;

дослідження сумнівних банкнот (монет) національної та іноземної валюти - аналіз банкнот (монет) з метою перевірки наявності ознак справжності та платіжності, оцінки їх відповідності встановленим зразкам;

зразок банкноти - контрольний примірник банкноти національної та іноземної валюти, виготовлений на замовлення банку-емітента, з повною системою ознак платіжності та захисних елементів, який має нульову нумерацію і на який за допомогою перфорації або друку нанесено слово "ЗРАЗОК" будь-якою мовою. Як виняток, зразок банкноти може бути виготовлений з обігової пронумерованої банкноти шляхом перфорації слова "ЗРАЗОК";

ідентифікаційний номер індикаторної пломби - унікальна чисельна, та/або чисельно-літерна, та/або штрихкодowa комбінація, яка використовується для обліку та ідентифікації індикаторних пломб;

індикаторна пломба - пристрій разового використання, який забезпечує опломбування і контроль за захищеністю об'єкта шляхом індикації несанкціонованого доступу та обліковування і відповідає вимогам ДСТУ 4551;

каса банку - сукупність операційних кас банку, його філій, відділень, пунктів обміну іноземної валюти, а також ПТКС та банкоматів;

(абзац тринадцятий пункту 4 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

касове обслуговування - надання послуг з приймання, видачі та обміну готівки;

касовий документ - документ, який оформляється для здійснення касової операції;

касові операції - операції з видачі готівки, її приймання, обміну не придатних до обігу банкнот (монет) та виведених з обігу на придатні до обігу банкноти (монети), банкнот на монети, монет на банкноти, банкнот (монет) одного номіналу на банкноти (монети) іншого номіналу, вилучення з

обігу сумнівних банкнот (монет), валютно-обмінні операції та операції з банківськими металами, а також операції з приймання на інкасо банкнот іноземної валюти та чеків в іноземній валюті, інших цінностей, які обліковуються на позабалансових рахунках;

(пункт 4 розділу I доповнено новим абзацом шістнадцятим згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113, у зв'язку з цим абзаци шістнадцятий - тридцять шостий уважати відповідно абзацами сімнадцятим - тридцять сьомим)

корінець банкнот - 100 (сто) банкнот одного номіналу, які упаковані бандероллю;

критерії оцінки якості сортування банкнот - стандарти з питань придатності банкнот до обігу, що застосовуються під час налаштування обладнання для автоматизованого оброблення банкнот;

монети - металеві грошові знаки різного номіналу;

надлишки банкнот (монет) - кількість (сума) зайвих банкнот (монет) щодо кількості (суми), що зазначена на упаковці банкнот чи монет або в касовому документі;

невідсортовані банкноти - банкноти гривні одного номіналу та зразка, які попередньо не сортувалися на придатні до обігу та зношені, за винятком значно зношених банкнот;

недостача банкнот (монет) - кількість (сума) банкнот (монет), яких не вистачає, щодо кількості (суми), яка зазначена на упаковці банкнот чи монет або в касовому документі;

неповний корінець банкнот - менше 100 (ста) банкнот одного номіналу, які упаковані бандероллю;

номінал банкнот (монет) - вартість, що зазначена на банкнотах (монетах);

обігові монети - монети національної валюти номіналом від 1 гривні, що виконують функцію законного платіжного засобу;

обладнання для автоматизованого оброблення банкнот - обладнання для роботи з готівкою, яке незалежно від кількості виконуваних функцій забезпечує в автоматичному режимі (без втручання оператора) перераховування банкнот, ідентифікацію захисних ознак банкнот, установлених у цій Інструкції, та фізичне відокремлення (сортування) банкнот на придатні до обігу, не придатні до обігу, сумнівні банкноти;

оброблення готівки - комплекс операцій, що включає визначення справжності та платіжності банкнот (монет), сортування, перераховування, формування та пакування відповідно до вимог нормативно-правових актів;

операційна каса - касовий вузол банку (філії, відділення), у якому здійснюються касові операції;

пачка банкнот - 1000 банкнот одного номіналу і зразка, що складається з 10 корінців банкнот по 100 банкнот (менше 10 корінців - неповна пачка);

післяопераційний час - частина робочого дня банку (філії, відділення) після закінчення операційного часу, уключаючи роботу у вихідні та святкові дні, протягом якої здійснюються касові операції з їх відображенням у бухгалтерському обліку не пізніше наступного операційного дня;

пред'явник банкнот (монет) - фізична або юридична особа, яка пред'явила на дослідження сумнівні банкноти (монети);

розмінні монети - монети національної валюти номіналом 1 коп., 2 коп., 5 коп., 10 коп., 25 коп. та 50 коп., які виконують функції розміну банкнот і обігових монет та законного платіжного засобу;

сумнівні банкноти (монети) - банкноти (монети), справжність або платіжність яких викликає сумнів, а також ті, що мають ознаки підроблення, до проведення їх дослідження та складання експертом (фахівцем) Національного банку України відповідного акта;

(абзац тридцять третій пункту 4 розділу I у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

сховище цінностей - спеціально обладнане приміщення банку (філії, відділення), сейф, депозитна система та АТМ-сейфи, що використовуються для зберігання готівки та інших цінностей, технічний стан яких відповідає нормативно-правовим актам;

технічні засоби для роботи з готівкою - машини, пристрої, прилади для оброблення банкнот (монет), за допомогою яких виконуються кілька або окремі операції з перераховування банкнот (монет), контролю захисних ознак банкнот (монет), обандеролювання корінців банкнот, упакування банкнот (монет);

цінності - готівка національної та іноземної валюти, сумнівні (уключаючи підроблені) банкноти, зразки банкнот, пам'ятні та інвестиційні монети, сувенірна продукція, банківські метали, дорогоцінні метали та дорогоцінне каміння, цінні папери та інші цінності, які мають вартість.

Інші терміни вживаються в значеннях, визначених законами України та нормативно-правовими актами.

5. Банк (філія, відділення) зобов'язаний:

здійснювати касове обслуговування клієнтів на підставі договірних відносин через касу банку;

(абзац другий пункту 5 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

забезпечувати оброблення готівки в операційній касі;

забезпечувати контроль за платіжністю і справжністю банкнот (монет) під час приймання та оброблення готівки з використанням відповідного обладнання (приладів);

визначати платіжність банкнот (монет) відповідно до вимог нормативно-правових актів та з використанням довідкової інформації, що надається Національним банком України (далі - Національний банк), банками-емітентами або іншими уповноваженими установами;

здійснювати операції лише з тими видами і номіналами банкнот іноземної валюти, які перебувають в обігу в країнах-емітентах або підлягають обміну в порядку, установленому банком-емітентом.

6. Банк (філія, відділення) організовує роботу операційної каси з касового обслуговування клієнтів протягом операційного часу та в післяопераційний час відповідно до внутрішніх положень (інструкцій) банку.

За рішенням керівника банку в операційній касі застосовується АТМ.

Робоче місце з приймання готівки має бути обладнане таким чином, щоб клієнт міг спостерігати за розкриттям пачок/мішечків та перерахуванням готівки.

(абзац третій пункту 6 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Банк (філія, відділення) зобов'язаний протягом операційного часу (у післяопераційний час) без будь-яких обмежень безкоштовно обмінювати фізичним та юридичним особам вилучені з обігу, не придатні до обігу, платіжні банкноти та монети національної валюти на придатні. Банк (філія, відділення) зобов'язаний також здійснювати на вимогу клієнта обмін банкнот на монети, монет на банкноти, банкнот (монет) одних номіналів на банкноти (монети) інших номіналів. Такий обмін, якщо справжність та платіжність банкнот (монет) не викликає сумніву, банк (філія, відділення) здійснює безпосередньо під час приймання готівки без відображення в бухгалтерському обліку.

7. Банк здійснює видачу готівки під звіт відповідно до вимог нормативно-правових актів.

Звітування за одержання під звіт готівки здійснюється відповідно до законодавства України.

(пункт 7 розділу I у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

8. Банк під час здійснення касових операцій має забезпечувати:

<http://yurist-online.org/>

визначення справжності та платіжності банкнот (монет) національної та іноземної валюти;

обов'язкове приймання банкнот і монет на вимогу клієнта, у тому числі таких, що вилучаються з обігу Національним банком;

своєчасне повне оприбутковування готівки національної та іноземної валюти, що надійшла до каси банку, та її зарахування на зазначені клієнтами рахунки згідно з вимогами нормативно-правових актів;

своєчасну видачу клієнтам придатних до обігу банкнот (монет) національної та іноземної валюти, у тому числі під час здійснення сплати платежів;

документальне оформлення руху готівки національної та іноземної валюти в касі банку;

своєчасне відображення касових операцій у бухгалтерському обліку;

належний внутрішній контроль за касовими операціями;

здавання готівки національної валюти до відділів (управлінь) грошового обігу в регіоні відповідно до встановлених відповідним договором умов з дотриманням вимог цієї Інструкції;

(абзац дев'ятий пункту 8 розділу I у редакції постанови
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

створення належних та безпечних умов роботи з готівкою та її зберігання;

(абзац десятий пункту 8 розділу I у редакції постанови
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

задоволення потреб своїх клієнтів у готівці насамперед за рахунок власних надходжень, перерозподілу готівки у власній мережі, а в разі її недостатності - отримання підкріплення готівкою в відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні відповідно до встановлених відповідним договором умов з дотриманням вимог нормативно-правових актів, придбання її в інших банках;

(абзац одинадцятий пункту 8 розділу I у редакції постанови
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

систематичний аналіз стану надходжень і видачі готівки в національній та іноземній валюті;

ідентифікацію клієнтів відповідно до вимог законодавства України.

9. Банк на підставі цієї Інструкції та з урахуванням переліку касових операцій зобов'язаний розробити і затвердити внутрішні положення (інструкції) про організацію роботи щодо здійснення касових операцій, у яких слід визначити порядок:

роботи операційної каси в операційний та в післяопераційний час;

приймання, видачі, зберігання готівки та інших цінностей в операційній касі, у тому числі із застосуванням АТМ;

внутрішнього переміщення готівки і цінностей між працівниками банку (філії, відділення);

роботи каси перерахування;

зведення залишків готівки в операційній касі;

підкріплення готівкою власних філій (відділень) і приймання від них готівки;

роботи із застосуванням електронних платіжних засобів через операційну касу;

(абзац восьмий пункту 9 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

роботи з банкоматами, платіжними терміналами, ПТКС та іншими платіжними пристроями (далі - платіжні пристрої);

(абзац дев'ятий пункту 9 розділу I у редакції постанов Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45, від 19.02.2015 р. N 113)

контролю за касовими операціями;

організації роботи відповідальних осіб сховища цінностей (їх кількість та посади);

надання в оренду та зберігання цінностей клієнтів банку (філій, відділень) в індивідуальних сейфах, приймання від клієнтів цінностей на відповідальне зберігання;

відкривання і закривання сховищ цінностей;

роботи депозитної системи, здавання під охорону та прийняття з-під охорони сховищ цінностей і депозитних систем, а також зберігання ключів (дублікатів ключів) до них та здійснення ревізії цінностей;

урегулювання спорів між банком (філією, відділенням) і клієнтом з питань касового обслуговування, у тому числі через платіжні пристрої.

(абзац п'ятнадцятий пункту 9 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Банк (філія, відділення) зобов'язаний за зверненням клієнта врегулювати відповідно до законодавства України спірні питання, які виникають та/або пов'язані з касовими операціями, у тому числі здійсненими через платіжні пристрої.

(пункт 9 розділу I доповнено абзацом шістнадцятим згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

10. Банк (філія, відділення) зобов'язаний зберігати готівку та цінності у власних сховищах цінностей.

11. Банк (філія, відділення) встановлює платіжні пристрої як у приміщенні банку (філії, відділення), так і за його межами на території адміністративно-територіальних одиниць України.

(пункт 11 розділу I із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

12. Банк (філія, відділення) допускає до роботи з готівкою та цінностями працівників, які склали залік щодо знання вимог цієї Інструкції, нормативно-правового акта щодо визначення ознак справжності і платіжності банкнот (монет) національної та іноземної валюти та внутрішніх положень про організацію роботи щодо здійснення касових операцій (змін до них) у межах тих питань, що належать до їх функціональних обов'язків.

Банку (філії, відділенню) забороняється допускати до касової роботи неповнолітніх осіб.

Про складання працівником заліку банк (філія) оформлює відповідний протокол, який зберігається в особовій справі працівника.

13. Банк наказом призначає відповідальних осіб сховища цінностей (у складі не менше двох осіб), на яких покладаються обов'язки щодо зберігання цінностей у сховищі цінностей. Стаж роботи у банківській системі працівників, які входять до складу відповідальних осіб сховища цінностей банку або філії, становить не менше ніж один рік, а відділень банку - не менше ніж шість місяців.

(пункт 13 розділу I у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

14. Керівник банку (філії, відділення), а також відповідальні особи в разі незабезпечення схоронності цінностей в касі банку несуть відповідальність згідно із законами України.

II. Порядок забезпечення банків готівкою

1. Порядок здавання та отримання банками підкріплень готівкою національної валюти через відділи (управління) грошового обігу в регіоні та Центральне сховище

(назва глави 1 розділу II у редакції постанови
Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

1.1. Касове обслуговування банку (філії, відділення) здійснюють відділи (управління) грошового обігу в регіоні (Центральне сховище) незалежно від його (її, його) місцезнаходження на підставі договору про касове обслуговування, в якому має визначатися порядок отримання підкріплень готівкою та здавання готівки з урахуванням технічних можливостей.

Відділ (управління) грошового обігу в регіоні (Центральне сховище) має право під час укладання договорів про касове обслуговування передбачати приймання від банків (філій, відділень) пачок невідсортованих банкнот гривень для оброблення на автоматизованих системах оброблення банкнот.

Відділи (управління) грошового обігу в регіонах здійснюють приймання готівки національної валюти - придатних до обігу банкнот (монет), не придатних до обігу банкнот (монет), виведених з обігу банкнот (монет) від ліквідаторів банків - відповідно до законодавства України і нормативно-правових актів.

(пункт 1.1 глави 1 розділу II із змінами, внесеними згідно з постановою
Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892,
у редакції постанови Правління
Національного банку України від 17.10.2016 р. N 393)

1.2. У разі потреби касового обслуговування відділом (управлінням) грошового обігу в регіоні відділення банку, яке не має самостійного балансу, підрозділ грошового обігу в регіоні, який здійснюватиме касове обслуговування такого відділення, і банк (філія), на балансі якого (якої) обліковується відділення, укладають договір про касове обслуговування з урахуванням технічних можливостей.

(пункт 1.2 глави 1 розділу II у редакції постанови
Правління Національного банку України від 17.10.2016 р. N 393)

1.3. Банк (філія), на балансі якого (якої) обліковується відділення, подає відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні два примірники картки зі зразками підписів та відбитка печатки, затверджені керівником і головним бухгалтером, за формою, установленою нормативно-правовими актами з питань міжбанківських розрахунків. У картці містяться зразки підписів осіб (не менше двох) цього відділення, які відповідають за схоронність цінностей, а також відбиток печатки відділення. Один примірник картки передається до служби перевезення цінностей та організації інкасації відділу (управління) грошового обігу в регіоні для користування під час доставки підкріплень готівкою, другий - відділу готівкового обігу і касових

операцій. У разі зміни посадових осіб, які відповідають за схоронність цінностей, або печатки відділення банк (філія), на балансі якого (якої) воно обліковується, у тижневий строк подає нові відповідно оформлені картки із зразками підписів та відбитка печатки.

1.4. Банк (філія) для підкріплення готівкою та здавання готівки (придатної, невідсортованої та не придатної до обігу) завчасно надсилає засобами програмного комплексу "Автоматизація оброблення заявок банків на підкріплення готівкою, вивезення її надлишків і не придатних до обігу банкнот і монет" до відділів (управління) грошового обігу в регіоні (Центрального сховища), з яким укладено договір про касове обслуговування, відповідні заявки за підписом уповноваженої особи банку (філії) з розподілом сум у розрізі номіналів (для здавання - з орієнтовним визначенням загальної суми та розподілом її за номіналами).

(пункт 1.4 глави 1 розділу II із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892, у редакції постанови Правління Національного банку України від 17.10.2016 р. N 393)

1.5. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні, Центральне сховище розглядають заявки на підкріплення банків (філій, відділень) готівкою, здійснюють аналіз структури банкнот і монет в обігу, насиченості обігу банкнотами та монетами всіх номіналів, розмірності банкнот і монет, що перебувають в обігу, і, ураховуючи фактичну наявність банкнот і монет у запасах готівки відділів (управління) грошового обігу в регіоні, Центрального сховища, визначають остаточні обсяги підкріплень готівкою.

(пункт 1.5 глави 1 розділу II у редакції постанови Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

1.6. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні, Центральне сховище здійснюють видачу банкам (філіям, відділенням) підкріплень готівкою з оборотних кас за умови надходження до відділів (управління) грошового обігу в регіоні, Центрального сховища відповідних сум із кореспондентських рахунків банків (філій).

(пункт 1.6 глави 1 розділу II із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

1.7. Банк (філія, відділення) отримує у відділах (управлінні) грошового обігу в регіоні, Центральному сховищі підкріплення готівкою лише в упаковці відділів (управлінні) грошового обігу в регіоні, Центрального сховища та Банкотно-монетного двору.

(пункт 1.7 глави 1 розділу II із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

1.8. Банк (філія, відділення) отримує готівку через уповноважених осіб безпосередньо з видаткової каси відділів (управління) грошового обігу в регіоні за видатковим касовим ордером на підставі довіреності на отримання готівки та інших цінностей (додаток 27), підписаної керівником,

головним бухгалтером банку (філії), їх заступниками або уповноваженими керівниками особами. Строк дії довіреності не повинен перевищувати 10 календарних днів. Банк визначає внутрішнім положенням порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на отримання готівки та інших цінностей з використанням журналу реєстрації довіреностей (додаток 26).

Інкасатори отримують у відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні, Центральному сховищі підкріплення готівкою через приміщення для приймання-передавання готівки відповідно до вимог нормативно-правових актів з питань перевезення валютних цінностей.

(пункт 1.8 глави 1 розділу II у редакції постанови
Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

1.9. Перерахування коштів відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні за готівку, яку отримує відділення, що не має окремого балансу, здійснює банк (філія), на балансі якого (якої) обліковується це відділення. Надання підтвердження відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні про отримання готівки здійснює банк (філія), на балансі якого (якої) обліковується це відділення, у день отримання готівки в разі доставки готівки підрозділом перевезення цінностей та організації інкасації відділу (управління) грошового обігу в регіоні.

1.10. Банк (філія, відділення) складає у разі виявлення під час перерахування готівки касового прорахунку або сумнівних чи неплатіжних банкнот (монет) акт про розбіжності (додаток 1).

Національний банк приймає до розгляду акти про розбіжності, затверджені керівником банку (філії), у разі встановлення недостачі банкнот (монет) в упаковці відділу (управління) грошового обігу в регіоні, Центрального сховища та Банкотно-монетного двору від тих банків (філій, відділень), яким було видано безпосередньо підкріплення готівкою через інкасаторів.

До примірника акта про розбіжності, який надсилається до Національного банку, банк (філія, відділення) додає: для банкнот - бандеролі від усіх корінців та упаковку пачки, розрізані зі збереженням їх первинних розмірів, для монет - обв'язку з пломбою, поліетиленову упаковку та ярлик (етикетку) від упаковки з монетами.

Національний банк не приймає від банків (філій, відділень) претензій щодо недостачі банкнот (монет), якщо уповноважена особа банку (філії, відділення) не перерахувала готівку, не відходячи від видаткової каси відділу (управління) грошового обігу в регіоні або у відведеному для цього приміщенні під наглядом призначеного працівника.

Банк (філія) перераховує суму надлишку, виявлену в упаковці відділу (управління) грошового обігу в регіоні, Центрального сховища, Банкотно-монетного двору, на підставі акта про розбіжності до відділу (управління) грошового обігу в регіоні, в якому була отримана готівка.

1.11. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні надсилають акти про розбіжності, складені відділами (управліннями) грошового обігу в регіоні, Центральним сховищем у зв'язку з виявленими під час перерахування готівки в упаковці банків (філій, відділень) недостачами (неплатіжні, підроблені, навмисно пошкоджені з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджені під час надзвичайного режиму) банкнот (монет),

банкам (філіям), у пачках (мішечках) яких виявлено недостачі, разом з пакувальним матеріалом (накладка, бандероль з усіх корінців та упаковка пачки, ярлик і пломба від мішечка) для відшкодування протягом трьох робочих днів з дня отримання акта.

(абзац перший пункту 1.11 глави 1 розділу II із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Відділ (управління) грошового обігу в регіоні на підставі звіту про розбіжності, сформованого за допомогою автоматизованої системи оброблення банкнот (BPS-200, BPS-1000 або BPS-3000), складає акт про розбіжності, один примірник якого надсилає до банку (філії). До одного примірника акта про розбіжності, який складений на підставі звіту про розбіжності автоматизованої системи BPS-200 або BPS-1000, додаються накладка, одна бандероль з корінця та упаковка пачки. До одного примірника акта про розбіжності, який складений на підставі звіту про розбіжності автоматизованої системи BPS-3000, додається бандероль з корінця, у якому виявлено розбіжності.

Банк (філія) самостійно визначає джерела відшкодування сум недостач.

Сума надлишку, встановленого відділом (управлінням) грошового обігу в регіоні, Центральним сховищем під час перерахування готівки в упаковці банку (філії, відділення), оформляється актом про розбіжності і зараховується на кореспондентський рахунок відповідного банку (філії). Акт про розбіжності разом з пакувальним матеріалом надсилається банку (філії).

1.12. Банк (філія, відділення) зобов'язаний здійснювати вивезення готівки, у тому числі не придатної до обігу, до відділу (управління) грошового обігу в регіоні лише в упаковці свого банку (філії, відділення).

1.13. Банк (філія, відділення) здає готівку (у тому числі не придатну до обігу) через уповноважених осіб до прибуткової каси відділу (управління) грошового обігу в регіоні, а через інкасаторів - до приміщення для приймання-передавання готівки. Банк (філія, відділення) здає банкноти повними пачками, а банкноти номіналами 100, 200 та 500 грн. і неповними пачками (по одній за кожним номіналом і зразком) без поаркушного перерахування. Банк (філія, відділення) здає значно зношені банкноти, банкноти, що вилучаються з обігу, та банкноти з дефектом виробника як повними, так і неповними пачками (по одній за кожним номіналом і зразком) та через прибуткову касу неповними корінцями з поаркушним перерахуванням.

Банк (філія, відділення) здає до відділу (управління) грошового обігу в регіоні пачки банкнот з корінців, сформованих тільки одним касиром за однією датою.

Банк (філія, відділення) здає монети повними мішечками, а зношені та з дефектами виробника - неповними.

1.14. Відділ (управління) грошового обігу в регіоні має право під час укладання договорів про касове обслуговування передбачати приймання від банків (філій, відділень) пачок невідсортованих банкнот гривень для оброблення на автоматизованих системах оброблення банкнот.

1.15 Операції з банкнотами, пошкодженими у спосіб, що використовувався банками і відділами (управліннями) грошового обігу в регіоні в період роботи в надзвичайному режимі, виконуються банками і відділами (управліннями) грошового обігу в регіоні відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку України з питань організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі.

(главу 1 розділу II доповнено пунктом 1.15 згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

2. Забезпечення банків (філій, відділень) зразками банкнот національної валюти та їх зберігання

2.1. Банк (філія) отримує від відділу (управління) грошового обігу в регіоні зразки банкнот національної валюти, а відповідні плакати та буклети банк (філія) отримує під час введення в обіг банкнот нового дизайну.

(абзац перший пункту 2.1 глави 2 розділу II у редакції постанови Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Для інформування клієнтів щодо зразків банкнот банк (філія) використовує плакати та буклети, що розміщуються в операційній касі на видному місці. Банк (філія) для виготовлення плакатів і буклетів використовує електронну версію плакатів та буклетів з описами банкнот національної валюти, яка розміщена на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку.

(абзац другий пункту 2.1 глави 2 розділу II із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

2.2. Зразки банкнот банк (філія) обліковує на відповідному позабалансовому рахунку за номінальною вартістю і має забезпечувати їх зберігання у сховищі цінностей.

2.3. Банк (філія) надає відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні під час отримання зразків банкнот національної валюти зобов'язання (додаток 2) щодо забезпечення ним схоронності, непошкоженості (виключаючи їх наклеювання) та використання зразків банкнот за призначенням і повернення їх на першу вимогу відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні. Зобов'язання оформляється у двох примірниках, які засвідчуються підписами керівника банку (філії). У разі повернення банком (філією) зразків банкнот до відділу (управління) грошового обігу в регіоні це зобов'язання відділ (управління) грошового обігу в регіоні повертає банку (філії), а в разі повернення частини зразків банкнот оформляється нове зобов'язання на кількість і суму зразків банкнот, що залишаються в банку (філії).

2.4. У разі виявлення пошкодження або недостачі зразків банкнот банк (філія) сплачує відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні відшкодування у сумі, що дорівнює номіналу зразка банкноти.

2.5. Банк (філія), на балансі якого (якої) обліковуються відділення, або відділ (управління) грошового обігу в регіоні, з яким укладено договір про касове обслуговування відділення, забезпечує відділення зразками банкнот. Для отримання зразків банкнот із відділу (управління) грошового обігу в регіоні відділення оформляє відповідне зобов'язання, що засвідчується підписами працівників, які відповідають за схоронність цінностей.

Банк (філія), а також відділ (управління) грошового обігу в регіоні, яке безпосередньо видало відділенню зразки банкнот, контролюють забезпечення відділенням схоронності зразків банкнот, їх непошкодженість та використання за призначенням.

2.6. У разі реорганізації філії (відділення) з правонаступництвом зразки банкнот залишаються у відділенні (філії) з обов'язковим переоформленням зобов'язання у відповідному відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні.

2.7. У разі ліквідації відділення банку зразки банкнот національної валюти повертаються банку (філії) або відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні, який їх надав. У разі ліквідації банку (філії) зразки банкнот національної валюти повертаються відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні, яке їх надало.

(пункт 2.7 глави 2 розділу II у редакції постанови
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Відділ (управління) грошового обігу в регіоні в разі накопичення непошкоджених зразків банкнот національної валюти, що не затребувані банками (філіями) для використання в роботі, передають їх до Центрального сховища.

(пункт 2.7 глави 2 розділу II доповнено абзацом другим згідно з
постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

2.8. Банк (філія, відділення) повертає пошкоджені зразки банкнот до відділу (управління) грошового обігу в регіоні, а відділ (управління) грошового обігу в регіоні відправляє їх до Центрального сховища для утилізації.

2.9. Відділення використовує у своїй роботі нормативно-правові акти, електронні версії плакатів і буклетів з описами банкнот національної валюти, які розміщені на сторінках Офіційного інтернет-представництва Національного банку, іншу довідникову літературу, що має опис певних ознак платіжності та захисних елементів, що властиві цим банкнотам, якщо банк (філія), на балансі якого (якої) обліковується відділення, або відділ (управління) грошового обігу в регіоні, з яким укладено договір про касове обслуговування відділення, не має змоги забезпечити зразками банкнот, що введені в обіг у попередні роки.

(главу 2 розділу II доповнено пунктом 2.9 згідно з постановою
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

3. Порядок передавання готівки банками своїм філіям (відділенням), а також іншим банкам

3.1. Банк (філія) має право самостійно передавати готівку своїм філіям (банку), відділенням або іншим банкам (філіям, відділенням) незалежно від їх місця розташування на території України.

3.2. Передавання готівки між банками (філіями) здійснюється на підставі укладених між ними договорів, у яких визначається відповідальність за виявлення недостач (неплатіжних, підроблених) банкнот (монет).

3.3. Банк (філія, відділення) видає готівку банку-отримувачу за прибутково-видатковим касовим ордером та довіреністю (через уповноважену особу) або за описом цінностей у національній валюті України, що перевозяться (далі - опис цінностей), прибутково-видатковим касовим ордером та дорученням на перевезення валютних цінностей (через інкасаторів).

3.4. Відділення банків, які не мають самостійного балансу, мають право передавати готівку філіям та відділенням свого банку, іншим банкам, їх філіям (відділенням) тільки з дозволу банку (філії), на балансі якого (якої) вони обліковуються.

Договори про передавання відділеннями готівки укладаються між банками в порядку, передбаченому законодавством України.

(абзац другий пункту 3.4 глави 3 розділу II у редакції постанови Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Розрахунки за готівку тих відділень, які не мають самостійного балансу, здійснюють банки (філії), на балансі яких вони обліковуються.

3.5. У разі передавання банком готівки національної валюти іншим банкам не пізніше наступного робочого дня Департаменту грошового обігу надсилається повідомлення в розрізі регіонів щодо передавання готівки як банком, що передає готівку, так і банком, що її одержує, засобами програмного комплексу "Автоматизація оброблення заявок банків на підкріплення готівкою, вивезення її надлишків і не придатних до обігу банкнот і монет" або, як виняток, засобами електронного зв'язку за погодженням із Департаментом грошового обігу.

У повідомленні про передавання готівки мають зазначатися:

у разі передавання готівки - дата видачі готівки, найменування банку, що передав готівку, код регіону, сума готівки та найменування банку-отримувача з кодом регіону;

у разі отримання готівки - дата отримання готівки, найменування банку, що одержав готівку, код регіону, сума готівки, найменування банку-відправника, дата видачі готівки з кодом регіону.

(пункт 3.5 глави 3 розділу II із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45,

у редакції постанов Правління Національного
банку України від 19.02.2015 р. N 113,
від 17.10.2016 р. N 393)

3.6. Готівка та інші цінності, що передаються відокремленому підрозділу банку в разі перетворення філії на відділення чи зміни підпорядкованості (у тому числі в разі переведення на єдиний баланс) такого відокремленого підрозділу, можуть не переміщуватися до інших підрозділів банку чи до інших банків за умови подання банком до відділу (управління) грошового обігу в регіоні за місцезнаходженням відокремленого підрозділу повідомлення щодо здійснення самої операції, дати та її суми, а також письмового підтвердження забезпечення банком умов схоронності готівкових коштів та інших цінностей під час проведення зазначених змін.

Відображення в бухгалтерському обліку та відомості обліку касових оборотів за символами статистичних звітів форм N 747 "Звіт про касові обороти банку (декадна)" та N 748 "Звіт про касові обороти банку (місячна)" та пояснення щодо заповнення форм N 747 та 748 додатка 1 до Правил організації статистичної звітності, що подається до Національного банку України, затверджених постановою Правління Національного банку України від 19 березня 2003 року N 124, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 травня 2003 року за N 353/7674, операцій з передавання готівки та інших цінностей під час реорганізації чи зміни підпорядкованості відокремленого підрозділу банку без переміщення готівки відбувається в день унесення відповідних змін до Довідника банків України.

(главу 3 розділу II доповнено пунктом 3.6 згідно з постановою
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

4. Вимоги щодо порядку оброблення банкнот (монет) національної валюти

4.1. Банк (філія, відділення) здійснює оброблення банкнот і монет ручним способом з використанням технічних засобів для роботи з готівкою або автоматизованим способом з використанням обладнання для автоматизованого оброблення банкнот і має право повторно випускати банкноти в обіг, якщо вони перевірені на відповідність захисним ознакам, що властиві цим банкнотам, та визначені як придатні до обігу відповідно до встановлених критеріїв якості.

Оброблення банкнот, які за критеріями якості належать до категорії значно зношених банкнот, здійснюється виключно ручним способом з використанням приладів (детекторів) для контролю за справжністю банкнот, що забезпечують збільшення зображень, візуалізацію ультрафіолетового та інфрачервоного захисту та магнітний контроль.

(пункт 4.1 глави 4 розділу II доповнено новим абзацом другим згідно з
постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Під час організації оброблення банкнот ручним способом мають бути застосовані критерії якості банкнот, що встановлені нормативно-правовими актами.

Під час організації оброблення банкнот автоматизованим способом мають бути застосовані критерії оцінки якості сортування банкнот, що наведені в додатку 3 до цієї Інструкції.

Банк (філія, відділення) має забезпечити контроль за результатами налаштування обладнання для автоматизованого оброблення банкнот та експертну оцінку якості сортування банкнот відповідно до встановлених критеріїв оцінки якості сортування банкнот. Налаштування цього обладнання має здійснюватися з використанням банкнот, попередньо підготовлених банком (філією, відділенням) відповідно до критеріїв оцінки якості сортування банкнот, з урахуванням описів ознак банкнот, що наведені в офіційних виданнях та повідомленнях Національного банку.

4.2. Банк (філія, відділення) має право повторно випускати в обіг банкноти через мережу АТМ лише оброблені автоматизованим способом з використанням обладнання для автоматизованого оброблення банкнот як власного, так і інших банків або відділів (управлінь) грошового обігу в регіоні.

(пункт 4.2 глави 4 розділу II із змінами, внесеними згідно з постановою

Правління Національного банку України від 18.02.2013 р.
N 45)

(з 01.01.2017 р. пункт 4.2 глави 4 розділу II буде доповнено абзацом, відповідно до підпункту 3 пункту 1 Змін, затверджених постановою Правління Національного банку України від 17.10.2016 р. N 393)

4.3. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні приймають від банку (філії, відділення) готівку національної валюти за умови дотримання таких вимог:

банкноти (монети) мають бути розсортовані за номіналами, кожен номінал - на придатні до обігу, зношені, значно зношені та з дефектами виробника, а банкноти також відповідно до їх зразка;

розсортовані за номіналами і зразком банкноти формуються лицьовим боком догори в одному напрямку та пакуються окремо;

надірвані та розірвані (розрізані) на дві частини банкноти мають бути склеєні прозорими клейкою полімерною або за допомогою клею паперовою стрічкою завширшки не більше ніж 10 мм у такий спосіб, щоб це не призводило до склеювання сусідніх банкнот у корінці. Склеювати розірвані на дві частини банкноти потрібно впритул без накладання однієї частини на іншу.

До значно зношених відсортовуються і пакуються окремо такі банкноти:

що не викликають сумніву щодо їх справжності, але пошкоджені, розірвані (розрізані) та склеєні в установлений вище спосіб, у тому числі банкноти з утраченими частинами (якщо залишилося не менше ніж 55 % початкової площі банкноти);

які склеєні з порушенням установлених вимог, що перешкоджає їх обробленню на автоматизованих системах оброблення банкнот;

прийняті від правоохоронних органів, оброблені спеціальними хімічними реактивами під час проведення слідчо-оперативних заходів (для уникнення забруднення перерахування таких банкнот доцільно здійснювати в захисних латексних рукавичках або за допомогою пінцета).

Невідсортовані банкноти, що приймаються від банків (філій, відділень), відповідно до укладених договорів мають бути розсортовані за номіналом та зразком без сортування на придатні та зношені, за винятком значно зношених.

Відділи (управління) грошового обігу в регіоні приймають від банків (філій, відділень) банкноти, пошкоджені на підставі розпорядчих документів Національного банку України, разом з актом про пошкодження готівки, у тому вигляді, як вони були пошкоджені банком (без склеювання розрізаних або розірваних частин). Якщо акта про пошкодження готівки немає, то банкноти надсилаються на дослідження як сумнівні.

(пункт 4.3 глави 4 розділу II доповнено абзацом десятим згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Відділи (управління) грошового обігу в регіоні за потреби можуть здійснювати приймання від банків (філій, відділень) пошкоджених банкнот частинами із зазначенням їх суми в акті про пошкодження готівки.

(пункт 4.3 глави 4 розділу II доповнено абзацом одинадцятим згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Пошкоджені банком (філією, відділенням) на підставі розпорядчих документів Національного банку України банкноти гривні відсортовуються до значно зношених банкнот.

(пункт 4.3 глави 4 розділу II доповнено абзацом дванадцятим згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

4.4. Банк (філія, відділення) зобов'язаний під час приймання готівки від фізичних і юридичних осіб, а також перед обробленням банкнот автоматизованим способом візуально перевірити банкноти та вилучити ті, які мають пошкодження у вигляді загального або локального (плями) забруднення різного кольору (уключаючи те, що можна помітити а ультрафіолетових променях), як сумнівні, які передаються в установленому порядку до уповноважених підрозділів Національного банку для проведення досліджень.

(главу 4 розділу II доповнено новим пунктом 4.4 згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892, у зв'язку з цим пункти 4.4 - 4.18 уважати відповідно пунктами 4.5 - 4.19)

4.5. Під час пакування готівки, яка передається банком (філією, відділенням) до відділів (управлінь) грошового обігу в регіоні, а також у відділах (управліннях) грошового обігу в регіоні, Центральному сховищі та Банкотно-монетному дворі застосовуються такі види пакування.

Кожні 100 аркушів банкнот, відсортованих за критеріями якості, одного номіналу й зразка формуються в корінець банкнот та пакуються хрестоподібно або поперечно бандероллю або з використанням бандерольних кілець з відповідними кольоровими смугами (додаток 4). Поперечне обандеролювання потрібно здійснювати таким чином, щоб кінці бандеролей не потрапляли між банкнот корінця та не насувалися на його торець. Склеювання банкнот з бандероллю не допускається.

4.6. На бандеролі корінця банкнот мають бути такі реквізити:

найменування банку, код банку або номер за електронною поштою;

номінал;

кількість банкнот;

сума;

дата формування (ДД/ММ або МММ/місяць цифрами або скорочено літерами/PPPP);

підпис та іменний штамп (код) працівника, який здійснював оброблення банкнот, а в разі колективної (бригадної) матеріальної відповідальності - відбиток штампа із зазначенням коду бригади.

4.7. У разі оброблення банкнот на автоматизованій системі, яка має функцію автоматичного обандеролювання корінців банкнот, на бандеролі зазначаються такі реквізити: ідентифікатор користувача, скорочене найменування банку, код банку, номер автоматизованої системи оброблення банкнот, дата і час формування корінця банкнот, а за можливості і номер укладальника автоматизованої системи оброблення банкнот.

4.8. На бандеролі корінця банкнот в упаковці Банкотно-монетного двору залежно від способу оброблення банкнот мають зазначатися такі реквізити:

під час оброблення на автоматизованій системі контролю за якістю BPS-2000 - аббревіатура "НБУ", номінал, сума, дата і час формування корінця банкнот, ідентифікатор оператора, номер укладальника;

під час оброблення на автоматизованих лініях і попримірникового оброблення - аббревіатура "НБУ", номінал, сума, дата, код бригади, кодова мітка у вигляді квадрата.

4.9. Кожні 10 корінців банкнот формуються в пачку по 1000 аркушів одного номіналу і зразка, яка споряджається верхньою та нижньою накладками з картону. На верхній накладці пачки, сформованої вручну або на автоматизованих системах оброблення банкнот, крім реквізитів, які визначені

пунктом 4.5 цієї глави, після реквізиту "номінал" у нижньому лівому куті проставляється реквізит "зразка ____ року". У верхньому правому куті бандеролей та накладки пачки не придатних до обігу банкнот проставляється штамп "зношені", "значно зношені" або "з дефектами виробника".

У разі пакування пачок банкнот бригадою працівників, з якою укладений договір про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність, на накладці пачки проставляються відбиток штампа із зазначенням коду бригади та підпис працівника, який пакував пачку. На накладках пачок банкнот, оброблених на місці ручного дооброблення на автоматизованих системах оброблення, проставляються підпис та відбиток іменного штампа працівника, який здійснював оброблення цих банкнот.

4.10. На накладках пачок не придатних до обігу банкнот, сформованих банками (філіями, відділеннями), які відправлятимуться відділами (управліннями) грошового обігу в регіоні до Центрального сховища, проставляється відбиток штампа з найменуванням відділу (управління) грошового обігу в регіоні, яке відправляє ці пачки (крім пачок, упакованих у поліетиленову плівку та/або касети).

4.11. Сформована таким чином пачка банкнот з хрестоподібним обандеролюванням корінців пакується одним з таких способів:

обв'язується стрічкою з полімерного матеріалу (із зварюванням кінців стрічки) два рази впоперек пачки симетрично щодо центру і один раз уздовж по центру пачки із зварюванням перехрещень стрічки. Зварні кінці стрічки мають розташовуватися збоку пачки. На стрічці проставляються код банку або номер за електронною поштою та особистий код працівника або номер закріпленого за ним пломбіра. Під час автоматичного нанесення кодів на стрічку вони проставляються на місцях зварювання стрічки, а під час ручного нанесення - проставляються за допомогою пломбіра на повздовжній стрічці у двох - трьох місцях, після чого здійснюється обв'язка. Відбитки кодів банку та працівника мають бути чіткими, що дасть змогу однозначно ідентифікувати банк і працівника;

запаковується на відповідному обладнанні для оброблення банкнот у термоусадкову плівку. Зварні шви можуть бути зверху і знизу пачки або з її торців і їх має бути не більше ніж три. На один із широких боків пачки в термоусадковій плівці наклеюється перфорована клейка етикетка, яка виготовлена з матового паперу білого кольору розміром 70 x 55 мм, що унеможливорює її несанкціоноване зняття без пошкодження. На перфоровану клейку етикетку друкарським способом ставляться реквізити "номінал", "кількість" і "сума", а всі інші реквізити, визначені для накладок, проставляються під час пакування пачок. У цьому разі верхні та нижні накладки можуть не використовуватися;

пакується в поліетиленові пакети із зварюванням країв (у разі застосування відповідного обладнання для оброблення банкнот). Під час пакування застосовуються накладки встановленого зразка. Пакети зварює працівник, який формував корінці банкнот, із проставленням свого особистого коду;

обв'язується, як виняток, до придбання обладнання шпагатом, що не має вузлів та надривів, хрестоподібно на чотири глухих вузли. На верхній або нижній накладці на обох кінцях шпагату біля вузла накладається пломба, на якій зазначаються код банку або номер за електронною поштою, номер пломбіра (для банків).

Пачка банкнот, сформована одним з вищезазначених способів, повинна мати щільну обв'язку, щоб унеможливити зміщення корінців у пачці.

Пачка банкнот з корінцями, обандероленими поперечно, обов'язково запаковується в термоусадкову плівку або в поліетиленові пакети в установленому порядку.

4.12. Банк (філія, відділення) зобов'язані здавати до відділів (управлінь) грошового обігу в регіоні пачки зношених банкнот, упаковані в термоусадкову плівку чи поліетиленові пакети.

4.13. На бандеролі пачки банкнот, упакованої Банкотно-монетним двором на автоматизованій лінії, мають зазначатися такі реквізити: "Національний банк України" та "Банкотно-монетний двір", номінал, кількість банкнот, сума, дата формування і код бригади. На пачках, які перевірялися обліковцем та працівником відділу контролю якості, додатково проставляються відповідні підписи та штампи.

Банкноти, оброблені на автоматизованій системі контролю за якістю BPS-2000, формуються в півпачки по 5 корінців у кожній, обв'язуються поліетиленовою стрічкою із зварюванням її кінців. На один із широких боків півпачки наклеюється етикетка, яка виготовлена з паперу білого кольору розміром 65 x 33 мм. На етикетці мають зазначатися такі реквізити: "Національний банк України", "Банкотно-монетний двір", номінал, кількість банкнот, сума, дата формування та ідентифікатор оператора, номер машини, порядковий номер вихідного масиву і номер пачки, а також штрих-код для контролю за якістю етикетки.

Пачка формується з двох напівпачок, повернутих одна стосовно одної на 180°.

Пачка банкнот пакується в термоусадкову плівку і може мати два зварних шви з боків або два зварних шви зверху та знизу пачки й один зварний шов на її торці.

4.14. На накладках неповних пачок і бандеролях неповних корінців банкнот, крім передбачених реквізитів, кількість та сума проставляються від руки.

4.15. Придатні до обігу монети одного номіналу пакуються в стандартні мішечки без зовнішніх швів. Горловина кожного мішечка прошивається разом з ярликом із тканини і щільно зав'язується шпагатом, що не має вузлів і надривів. Кінці шпагату зав'язуються глухим вузлом з накладенням пломби, на якій зазначаються код банку або номер за електронною поштою та номер пломбіра. До неповних мішечків з монетами прикріплюється ярлик з картону із зазначенням відповідних реквізитів.

Кількість та суму вкладення монет в упаковку визначено в додатку 5 до цієї Інструкції.

4.16. На ярликах до мішечків з монетами зазначаються такі реквізити: найменування банку, код банку або номер за електронною поштою, номінал, а для пам'ятних монет - назва монети, сума, дата пакування, прізвище (код) та підпис працівника, а в разі колективної (бригадної) матеріальної відповідальності - підпис працівника та код бригади, який формував мішечок.

4.17. На ярликах, прикріплених до мішечків, в які пакуються розмінні та обігові монети на Банкотно-монетному дворі, зазначаються такі реквізити: повне найменування виробника монет, його логотип, номінал монет, сума вкладень, номер пакувальника, дата (місяць, рік) пакування. Горловина

мішечка разом із ярликом з тканини прошивається та опломбовується свинцевою пломбою з такими реквізитами: логотип Монетного двору, особистий номер пакувальника. Банкотно-монетний двір пакує пам'ятні монети з дорогоцінних і недорогоцінних металів в індивідуальну упаковку, малі та великі картонні коробки, які обандеролює хрест-навхрест полімерною стрічкою зі зварюванням її кінців на кришці коробки. У місці перехрестя стрічок на кришці малої та великої картонних коробок наклеюється паперова етикетка з такими реквізитами: повне найменування виробника, логотип Монетного двору, назва монети, позначка технічних умов, назва металу, номінал монети, кількість монет, сума вкладення, маса бруто, дата (число, місяць, рік) пакування, номер пакувальника (або відбиток його штампа) та підпис, а також попереджувальний напис "Зберігати при вологості не більше ніж 60 %".

Кількість і сума вкладення пам'ятних монет із дорогоцінних і недорогоцінних металів та інвестиційних монет в упаковку визначені в додатку 6 до цієї Інструкції.

(абзац другий пункту 4.17 глави 4 розділу II у редакції постанови Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

4.18. Розмінні та обігові монети, виготовлені Банкотно-монетним двором, пакуються в паперові ролики на автоматичних пакувальних установках. На пакувальному папері, що формує ролик, зазначаються такі реквізити: повне найменування виробника, його логотип, номінал, сума вкладень, кількість монет у ролику, номер пакувальника, позначення пакувальної машини літерами, дата (число, місяць, рік) пакування.

Ролики з монетами в кількості, зазначеній у додатку 5 до цієї Інструкції, пакуються в термоусадкову плівку (поліетиленові пакети).

Два пакети з роликами (без наклеювання на них етикеток) пакуються в блоки шляхом перехресного обандеролювання блоку полімерною стрічкою. На перехресті стрічок наклеюється самоклеювальна перфорована етикетка, з'єднуючи їх між собою, з такими реквізитами:

найменування виробника, його логотип;

номінал;

кількість роликів;

сума вкладення в блок;

номер пакувальника;

дата пакування;

маса бруто блока.

На пакеті, який не упакований Банкотно-монетним двором у блоки, на одному із широких боків має бути наклеєна самоклеювальна перфорована етикетка з такими реквізитами:

найменування виробника, його логотип;

номінал;

кількість роликів;

сума вкладення в пакет;

номер пакувальника;

дата пакування.

4.19. Банк (філія) у разі підкріплення власних структурних підрозділів банкнотами (монетами) та для касового обслуговування клієнтів може формувати готівку в порядку, установленому внутрішніми положеннями, а для передавання готівки іншим банкам - відповідно до вимог, обумовлених договором.

ІІІ. Порядок видачі (приймання) відділами (управлінням) грошового обігу в регіоні, Центральним сховищем банкам, їх філіям та відділенням (від банків, їх філій та відділень) банкнот у касетах

(назва розділу ІІІ у редакції постанови Правління
Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

1. Організація роботи з касетами

1.1. Банк (філія, відділення) має право отримувати підкріплення банкнотами від відділу (управління) грошового обігу в регіоні, Центрального сховища (здавати надлишки або зношені банкноти) у касетах на умовах, передбачених договором про касове обслуговування. У договорі про касове обслуговування зазначаються порядок повернення банком касет та відшкодування вартості пошкоджених або втрачених касет.

(пункт 1.1 глави 1 розділу ІІІ із змінами, внесеними згідно з постановою
Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

1.2. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні, Центральне сховище визначають один із таких способів роботи з банком (філією, відділенням) із застосуванням касет:

(абзац перший пункту 1.2 глави 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

за банком (філією, відділенням) закріплюється певна кількість касет, видача яких оформляється актом про приймання-здавання. Обмін касет на таку суму їх кількість проводиться під час видачі (приймання) банкнот;

банку (філії, відділенню) видається підкріплення банкнотами в касетах з подальшим їх поверненням до відділу (управління) грошового обігу в регіоні, Центрального сховища з готівкою або порожніми.

(абзац третій пункту 1.2 глави 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

Відділ (управління) грошового обігу в регіоні, Центральне сховище обліковують видані банку (філії, відділенню) касети в книзі позасистемного обліку касет для транспортування і зберігання банкнот.

(абзац четвертий пункту 1.2 глави 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

1.3. Банк (філія, відділення) придбаває сертифіковані індикаторні пломби, які мають відповідати вимогам ДСТУ 4551, що підтверджується сертифікатом відповідності для певної партії пломб.

(пункт 1.3 глави 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

1.4. Банк (філія, відділення) виготовляє супровідні ярлики до касет з банкнотами (далі - супровідний ярлик) (додаток 7).

1.5. Особи, які здійснювали опломбування касет, забезпечують наявність належної кількості пачок банкнот у касеті, цілісність упаковки цих пачок, відповідність їх формування вимогам цієї Інструкції, а також відповідність суми банкнот згідно з написами на накладках (етикетках) тій сумі, що зазначена на супровідному ярлику, за умови, що корпус касети та її пломби не пошкоджені, а номер індикаторної пломби відповідає тому номеру, що зазначений на супровідному ярлику.

У разі пошкодження касет, порушення цілісності індикаторних пломб на касетах чи невідповідності номерів пломб даним, зазначеним на супровідному ярлику, особи, які відповідали за ці касети, забезпечують належну кількість пачок у касеті та повноту вкладення готівки (у разі порушення цілісності пачки).

Працівники, які формували пачки, забезпечують повноту суми вкладень банкнот у пачках за умови, що упаковка пачок, укладених у касету, не пошкоджена.

Зазначені особи несуть матеріальну відповідальність відповідно до закону.

1.6. Банк (філія, відділення) зобов'язаний зберігати пачки банкнот, доставлені в касетах, у сховищі цінностей. Пачки банкнот можуть зберігатися як у касетах, так і вилученими з них (у стосі з касетами повинно бути не більше 16 штук).

1.7. Банк (філія, відділення) самостійно визначає порядок обліку та місце зберігання порожніх касет у своєму приміщенні.

1.8. Банк (філія, відділення) зобов'язаний перевіряти під час підрахунку залишків готівки у сховищі цінностей опломбовані касети з банкнотами за їх кількістю і за написами на супровідних ярликах без їх відкриття.

1.9. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні, Центральне сховище щороку за станом на 1 січня та 1 липня зобов'язані здійснювати звірення кількості касет, що позасистемно обліковуються у відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні, Центральному сховищі, і касет, які зберігаються в банку (філії, відділенні). Банк (філія, відділення) зобов'язаний надати відділу (управлінню) грошового обігу в регіоні, Центральному сховищу інформацію про кількість касет, що перебувають у них на зберіганні. Форма і строки надання такої інформації зазначаються в договорах про касове обслуговування.

(пункт 1.9 глави 1 розділу III із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

2. Порядок пакування пачок банкнот у касети

2.1. Пакування пачок банкнот у касети, закриття та опломбування касет здійснюють Банкнотно-монетний двір, Центральне сховище, відділи (управління) грошового обігу в регіоні (далі - установи Національного банку) і банки (філії, відділення).

2.2. Для пакування пачок банкнот у касети відділ (управління) грошового обігу в регіоні, Центральне сховище призначають матеріально відповідальних осіб, касових працівників у кількості двох осіб, банк (філія, відділення) - двох працівників (далі - пакувальники).

2.3. До однієї касети вкладають 10 повних пачок одного номіналу та зразка, що сформовані відповідно до вимог цієї Інструкції.

2.4. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні під час підготовки готівки для видачі банку (філії, відділенню) з оборотної каси, а банки (філії, відділення) під час здавання готівки мають право пакувати як повні, так і неповні (до 10 пачок) касети з пачок банкнот одного номіналу та зразка або повні та неповні касети з пачок банкнот різного номіналу й зразка (збірні касети).

Відділи (управління) грошового обігу в регіоні перевкладають пачки зношених банкнот із неповних або збірних касет, прийнятих від банків (філій, відділень), і формують повні касети та відправляють їх до Центрального сховища.

2.5. Пакувальники зобов'язані перевіряти перед укладанням пачок банкнот у касету відповідність пачок банкнот даним супровідного ярлика і відсутність пошкоджень на упаковці пачок банкнот, а також на корпусі та кришці касети.

2.6. Пакувальники після вкладання пачок банкнот у касету вкладають за захисну прозору пластину зовнішнього відділення касети супровідний ярлик. На супровідному ярлику, сформованому Банкотно-монетним двором, Центральним сховищем, відділом (управлінням) грошового обігу в регіоні, мають зазначатися: найменування та код відділу (управління) грошового обігу в регіоні (Центрального сховища, Банкотно-монетного двору), що здійснювали пакування касети, у разі необхідності - напис "зношені" або "значно зношені", номінал, індекс, кількість пачок банкнот, сума цифрами та словами, ідентифікаційний номер індикаторних пломб, дата вкладання пачок банкнот, прізвища, ініціали та підписи пакувальників (для Банкотно-монетного двору - прізвище, ініціали та підпис контролера).

Супровідний ярлик до касети з банкнотами, сформований банком, має містити такі реквізити: найменування регіону, найменування та код банку (філії, відділення), що здійснював пакування касети, у разі необхідності - напис "зношені", номінал, зразок випуску банкнот (дизайн до 2003 року випуску, 2003 року та наступних років випуску), кількість пачок банкнот, суму цифрами та словами, ідентифікаційний номер індикаторних пломб, дату вкладання пачок банкнот, прізвища, ініціали та підписи пакувальників.

(пункт 2.6 глави 2 розділу III у редакції постанови
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

2.7. Пакувальники зобов'язані здійснювати опломбування касети не менше ніж двома індикаторними пломбами. Пакувальники вставляють індикаторні пломби в отвори для опломбування, що розміщені на касеті ближче до центру.

(пункт 2.7 глави 2 розділу III у редакції постанови Правління
Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

2.8. Керівник банку (філії, відділення) має право надати повноваження щодо приймання, зберігання, видачі та контролю за використанням індикаторних пломб особі, до посадових обов'язків якої не належить здійснення операцій з готівкою.

Уповноважена особа зобов'язана здійснювати облік приймання і видачі індикаторних пломб у журналі, що ведеться у довільній формі, у якому мають обов'язково зазначатися: дата приймання або видачі, прізвище пакувальника банку, якому видано індикаторні пломби, його підпис про одержання індикаторних пломб, перший і останній ідентифікаційні номери індикаторних пломб з одержаної або виданої партії.

Пакувальник здає невикористані індикаторні пломби уповноваженій особі, що фіксується в журналі.

(абзац третій пункту 2.8 розділу III у редакції постанови
Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

3. Порядок видачі банкам (філіям, відділенням) підкріплень пачок банкнот у касетах та приймання касет від банків (філій, відділень)

3.1. Приймання-видачу пачок банкнот у касетах у відділах (управлінні) грошового обігу в регіоні, Центральному сховищі здійснюють матеріально відповідальні особи або відповідальні особи, а в банках (філіях, відділеннях) - відповідальні особи сховища цінностей.

(пункт 3.1 глави 3 розділу III із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

3.2. Передавання банкнот у касетах як у відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні, Центральному сховищі, так і безпосередньо в банку (філії, відділенні) здійснюється за описами цінностей без відкриття касет і порушення індикаторних пломб, якими ці касети опломбовані, за даними, що зазначені на супровідному ярлику.

(абзац перший пункту 3.2 глави 3 розділу III із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

Видача інкасаторам порожніх касет здійснюється за описом цінностей, у якому зазначається їх кількість.

3.3. Інkasатори, матеріально відповідальні особи (відповідальні особи) відділу (управління) грошового обігу в регіоні, Центрального сховища, банк (філія, відділення) під час приймання касет зобов'язані перевірити:

(абзац перший пункту 3.3 глави 3 розділу III із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

відповідність номерів індикаторних пломб номерам, зазначеним на супровідному ярлику;

відсутність пошкоджень на корпусі касети та індикаторних пломбах;

правильність оформлення реквізитів і наявність підписів пакувальників на супровідному ярлику.

3.4. Інkasатори приймають касети з пачками банкнот від банку (філії, відділення) або матеріально відповідальних осіб (відповідальних осіб) відділу (управління) грошового обігу в регіоні тільки за умови відповідності упаковки касет вимогам глави 2 розділу III цієї Інструкції.

3.5. Банк (філія, відділення), матеріально відповідальні особи (відповідальні особи) відділу (управління) грошового обігу в регіоні в разі виявлення під час приймання від інkasаторів опломбованої касети невідповідностей в оформленні супровідного ярлика, пошкодження індикаторної пломби, корпусу та/або кришки касети здійснює приймання банкнот за пачками в установленому порядку. Для цього така касета розкривається, а всі вкладені в неї пачки банкнот виймаються під наглядом інkasаторів.

Банк (філія, відділення), матеріально відповідальні особи (відповідальні особи) відділу (управління) грошового обігу в регіоні під час виймання пачок банкнот із касет зобов'язані здійснювати в установленому порядку перевірку пачок банкнот, що вкладені в касети.

У разі виявлення під час зняття індикаторних пломб їх пошкодження та/або розпломбування без зламання фіксуємого елемента, а також у разі виявлення невідповідностей в оформленні пачки банкнот чи її пошкодження, банк (філія, відділення) перераховує банкноти в цій пачці згідно з вимогами нормативно-правових актів.

У разі встановлення невідповідності вкладення готівки даним супровідного ярлика результати перевірки оформляються актом про розбіжності в установленому порядку.

IV. Касові операції банків (філій, відділень) з клієнтами

1. Загальні вимоги до оформлення касових документів

1.1. До касових документів, які оформляються згідно з касовими операціями, визначеними цією Інструкцією, належать: заява на переказ готівки (додаток 8), прибутково-видатковий касовий ордер (додаток 9), заява на видачу готівки (додаток 10), прибутковий касовий ордер (додаток 11), видатковий касовий ордер (додаток 12), грошовий чек (додаток 13), квитанція про прийняття на інкасо банкнот іноземних держав (додаток 22), квитанція про приймання до сплати на інкасо чеків в іноземній валюті, рахунки на сплату платежів, а також сліп, квитанція, чек банкомата, що формуються платіжними пристроями, та документи для відправлення переказу готівки та отримання його в готівковій формі, установлені відповідною платіжною системою.

(абзац перший пункту 1.1 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними
згідно з постановами Правління Національного банку України
від 18.02.2013 р. N 45,
від 30.04.2014 р. N 249)

Валютно-обмінні операції, а також операції з банківськими металами здійснюються на підставі касових документів, визначених іншими нормативно-правовими актами.

Для проведення операцій з цінностями, які обліковуються на позабалансових рахунках, використовуються видатковий позабалансовий ордер (додаток 14) і прибутковий позабалансовий ордер (додаток 15).

1.2. Цією Інструкцією визначені зразки касових документів, на підставі яких здійснюються приймання і видача готівки з операційної каси. Бланки касових документів виготовляються з урахуванням їх зразків друкарським способом або з використанням комп'ютерної техніки з відображенням обов'язкових реквізитів, передбачених цією Інструкцією, крім грошових чеків, які виготовляються лише друкарським способом.

Зразки касових документів, які застосовуються під час приймання переказу готівки та виплати її суми отримувачу готівкою, визначаються відповідною платіжною системою.

Форми касових документів, що формуються із застосуванням платіжних пристроїв, установлюються банком / небанківською фінансовою установою з урахуванням обов'язкових реквізитів, установлених цією Інструкцією, та технічних можливостей платіжного пристрою.

(абзац третій пункту 1.2 глави 1 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

1.3. Касові документи мають містити такі обов'язкові реквізити: найменування банку, який здійснює касову операцію, дату здійснення операції, зазначення платника та отримувача, суму касової операції, призначення платежу, підписи платника або отримувача та працівників банку, уповноважених здійснювати касову операцію.

До обов'язкових реквізитів касових документів, які оформляються для зарахування суми готівки на відповідні рахунки (крім зазначених вище), також належать номер рахунку отримувача та найменування і код банку отримувача.

У грошових чеках, заявах на видачу готівки, на підставі яких видається клієнтам готівка, незалежно від суми, за винятком реалізації пам'ятних та інвестиційних монет, мають зазначатися дані паспорта особи-отримувача або документа, що його замінює, найменування документа, серія, номер і дата його видачі, найменування установи, що його видала.

У прибуткових, видаткових та прибутково-видаткових касових ордерах на приймання та видачу готівки працівникам банку (філії, відділення) зазначаються прізвище, ім'я, по батькові отримувача, найменування та номер документа (посвідчення/перепустки).

Крім обов'язкових, касові документи можуть містити й додаткові реквізити, потрібні для здійснення окремих касових операцій, визначених банком.

Реквізити в усіх касових документах заповнюються згідно з правилами, зазначеними в додатку 16 до цієї Інструкції.

1.4. Клієнт заповнює касові документи від руки чи за допомогою технічних засобів або банк (філія, відділення) за згодою клієнта заповнює касові документи із застосуванням технічних засобів або системи автоматизації банку (далі - САБ).

Правильність заповнення банком (філією, відділенням) реквізитів касового документа із застосуванням технічних засобів або САБ клієнт засвідчує своїм підписом.

1.5. Прибуткові, видаткові та прибутково-видаткові касові ордери, заяви на видачу готівки банк (філія, відділення) оформляє за допомогою технічних засобів із зазначенням номера примірника в правому верхньому кутку або виписує з використанням копіювального або самокопіювального паперу.

1.6. Банк (філія) визначає відповідальних працівників, яким надається право підписувати касові документи, і визначає систему контролю за виконанням касових операцій.

1.7. Друкується така кількість примірників касових документів, крім грошового чека, яка потрібна для учасників розрахунків.

1.8. Проведення ідентифікації клієнтів, які здійснюють касові операції без відкриття рахунку, здійснюється відповідно до законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

(пункт 1.8 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

1.9. Пункт 1.9 глави 1 розділу IV виключено

(згідно з постановою Правління Національного банку України від 26.07.2011 р. N 252, у зв'язку з цим пункти 1.10 - 1.24 уважати відповідно пунктами 1.9 - 1.23)

1.9. Грошові чеки дійсні протягом 10 календарних днів з дня їх виписки, не враховуючи день виписки. Дата на чеку зазначається так: дата та рік цифрами, місяць словом. Грошовий чек має містити відбиток печатки та підписи (підпис) уповноважених осіб (особи) клієнта згідно з карткою зразків підписів. Використання факсиміле не допускається.

1.10. Прибутково-видаткові касові ордери застосовуються для оформлення операцій з приймання та видачі готівки відділом (управлінням) грошового обігу в регіоні, банкам, філіям (відділенням) за описом цінностей, а також видачі підкріплень власним філіям (відділенням) в опломбованих інкасаторських сумках з проставленням додаткових реквізитів, що передбачені у додатку 16 до цієї Інструкції.

Крім цього, прибутково-видаткові касові ордери застосовуються для оформлення касових операцій із завантаження і розвантаження платіжних пристроїв, видачі та приймання готівки під звіт працівниками банку (філії, відділення) під час ведення аналітичного обліку, переміщення готівки з відповідних рахунків, а також для оформлення загальної суми проведених касових операцій (приймання платежів за рахунками від фізичних осіб, операції, виконані із застосуванням електронних платіжних засобів через операційну касу та платіжні пристрої).

(абзац другий пункту 1.10 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

1.11. У заявах на переказ готівки для нарахування податків, зборів та інших платежів до бюджету і фондів соціального страхування у додаткових реквізитах банк (філія, відділення) зазначає код бюджетної класифікації, реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер

паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідні органи державної податкової служби і мають відмітку в паспорті).

1.12. Банк (філія, відділення) приймає платежі готівкою за рахунками на сплату платежів (квартплата та комунальні послуги, телефонний зв'язок, кабельне телебачення, електроенергія, газ інше), які формуються юридичною особою - отримувачем платежів. Такий документ має містити всі обов'язкові реквізити, що передбачені пунктом 1.3 цієї глави.

Усі операції з приймання платежів готівкою за рахунками на сплату платежів банк зобов'язаний фіксувати в протоколі САБ або реєстрі у формі, яка не допускає зміни його змісту, що підтверджує виконання зазначених касових операцій.

1.13. У разі здійснення касових операцій протягом операційного часу банк (філія, відділення) на касових документах проставляє поточну дату здійснення касової операції, а в післяопераційний час - поточну дату і час приймання документів або напис чи штамп "вечірня" або "післяопераційний час".

Виконані протягом операційного часу касові операції відображаються в бухгалтерському обліку в цей самий операційний день, а в післяопераційний час - не пізніше наступного операційного дня.

1.14. Банку (філії, відділенню) забороняється під час здійснення касових операцій виправляти в касових документах такі реквізити: номери рахунків (за винятком зміни номера рахунку на грошових чеках у зв'язку з реорганізацією банку), найменування клієнта, суми, призначення платежу, прізвища, імені, по батькові отримувача (платника).

1.15. Якщо прибутковий документ не заповнено або заповнено з порушенням вимог, що встановлені цією Інструкцією, або якщо сума наявних коштів менша, ніж сума платежу, то клієнт додає потрібну суму готівки або операція не виконується, а документ і готівка повертаються платнику. Порядок анулювання касової операції визначається внутрішнім положенням банку.

1.16. Клієнт має право зазначити в заяві на переказ готівки дату валютування, яка не може перевищувати 10 календарних днів після складання касового документа (день складання не враховується). Якщо дата валютування перевищує 10 календарних днів, то банк (філія, відділення) не приймає касовий документ до виконання.

Виплату отримувачам сум переказів готівкою банк (філія, відділення) здійснює, починаючи з визначеної дати валютування. Якщо дата валютування припадає на неробочий день, то банк (філія, відділення) здійснює виплату переказу, починаючи з першого робочого дня, наступного за днем, який визначено датою валютування.

До настання дати валютування клієнт може відкликати кошти, у зв'язку з чим подає відповідному банку (філії, відділенню) лист (для юридичних осіб) або заяву (для фізичних осіб) про відкликання коштів.

Якщо отримувач переказу протягом тридцяти робочих днів з дати валютування не отримав суму переказу, то банк (філія, відділення) отримувача зобов'язаний протягом трьох робочих днів повернути суму переказу банку (філії, відділенню) платника.

Виплата відкликаних (повернутих) коштів готівкою здійснюється фізичним особам та самозайнятим особам як виплата переказу без відкриття рахунку, а юридичним особам - шляхом зарахування на їх поточні рахунки.

Повернення помилково та/або надміру зарахованих податків, зборів та інших доходів до бюджетів здійснюється за поданням органів, що контролюють справляння надходжень до бюджету.

(абзац п'ятий пункту 1.16 глави 1 розділу IV замінено двома абзацами згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

1.17. За операціями з видачі готівки або приймання її для зарахування на відповідний рахунок із застосуванням платіжних пристроїв формується та роздруковується відповідний касовий документ (квитанція / чек банкомата, сліп) на паперовому носії, який видається клієнту. За операціями з видачі готівки із застосуванням банкомата формується і роздруковується чек банкомата на вимогу клієнта.

(пункт 1.17 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

1.18. Банк (філія, відділення) оформляє за підсумками касових операцій, виконаних із застосуванням платіжних пристроїв, на загальну їх суму за видами платежу прибутково-видатковий касовий ордер для відображення в бухгалтерському обліку.

(пункт 1.18 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

1.19. Касові документи, що формуються із застосуванням платіжних пристроїв, мають містити такі обов'язкові реквізити:

(абзац перший пункту 1.19 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

ідентифікатор банку (філії, відділення) або інші реквізити, за допомогою яких є можливість його ідентифікувати;

номер платіжного пристрою;

(абзац третій пункту 1.19 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

дату та час здійснення операції;

суму та валюту операції;

вид операції;

реквізити електронного платіжного засобу, які передбачені правилами безпеки платіжної системи, якщо операція здійснювалася з її використанням;

(абзац сьомий пункту 1.19 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

код авторизації або інший код, що ідентифікує операцію в платіжній системі;

суму комісійної винагороди.

1.20. Квитанція платіжного термінала, сліп, що складається в разі здійснення касової операції в операційній касі, мають містити, крім зазначених у пункті 1.19 цієї глави, такі реквізити:

(абзац перший пункту 1.20 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 26.07.2011 р. N 252)

підпис працівника банку (філії, відділення), якщо це передбачено внутрішньобанківськими правилами, правилами платіжної системи;

підпис держателя електронного платіжного засобу (у разі оформлення сліпа - обов'язково, а в разі оформлення квитанції платіжного термінала - якщо це передбачено внутрішньобанківськими правилами, правилами платіжної системи).

(абзац третій пункту 1.20 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

1.21. Квитанції / чеки банкоматів, що формуються з використанням платіжних пристроїв за результатами операцій з приймання готівки для зарахування її суми на рахунки без застосування електронного платіжного засобу, крім реквізитів, зазначених у пункті 1.19 цієї глави, мають містити такі реквізити:

(абзац перший пункту 1.21 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановами Правління Національного банку України від 26.07.2011 р. N 252, від 18.02.2013 р. N 45)

платник;

отримувач;

код отримувача;

номер рахунку отримувача;

найменування банку (філії, відділення) отримувача;

код банку отримувача.

1.22. Реквізити касових документів, що формуються із застосуванням платіжних пристроїв за результатами касових операцій, заповнюються як клієнтами, так і в автоматичному режимі платіжного пристрою, які використовують бази даних автоматизованої системи.

(пункт 1.22 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

1.23. Банк (філія, відділення) / небанківська фінансова установа має право у внутрішніх правилах визначати додаткові реквізити касових документів, що формуються із застосуванням платіжних пристроїв, імпринтерів, платіжних терміналів, необхідні для здійснення касових операцій.

(пункт 1.23 глави 1 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

2. Приймання готівки

2.1. Банк (філія, відділення) приймає від клієнта готівку для здійснення її переказу через операційну касу і платіжні пристрої.

(пункт 2.1 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

2.2. Банк (філія, відділення) здійснює приймання від клієнта готівки національної валюти через операційну касу за такими прибутковими касовими документами:

за заявою на переказ готівки - від юридичних осіб для зарахування на власні поточні рахунки, від фізичних осіб - на поточні, вкладні (депозитні) рахунки, а також від юридичних та фізичних осіб - на рахунки банку (філії, відділення), у тому числі на погашення кредиту, інших юридичних або фізичних осіб, які відкриті в цьому самому банку або в іншому банку, та переказ без відкриття рахунку;

за рахунками на сплату платежів - від фізичних осіб на користь юридичних осіб;

за прибутковим касовим ордером - від працівників та клієнтів банку (філії, відділення) за внутрішньобанківськими операціями;

за документами, установленими відповідною платіжною системою, - від фізичних і юридичних осіб для відправлення переказу та виплати його отримувачу готівкою в національній валюті.

2.3. Банк (філія, відділення) здійснює приймання готівки іноземної валюти від клієнтів за такими прибутковими касовими документами:

за заявою на переказ готівки - від юридичних осіб - резидентів, фізичних осіб - підприємців та представництв-нерезидентів для зарахування на власні поточні рахунки; від уповноваженого представника нерезидента - суб'єкта господарювання для зарахування на розподільчий рахунок в іноземній валюті, відкритий цим банком (філією, відділенням) резиденту - суб'єкту господарювання; від фізичних осіб - на поточні, вкладні (депозитні) рахунки, погашення кредиту та переказ без відкриття рахунку;

(абзац другий пункту 2.3 глави 2 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

за прибутковим касовим ордером - від працівників та клієнтів банку (філії, відділення) за внутрішньобанківськими операціями;

за документами, установленими відповідною платіжною системою, - від фізичних осіб на відправлення переказу, який приймається в готівковій формі.

2.4. Банк (філія, відділення) перевіряє у прибуткових касових документах таке:

повноту заповнення реквізитів;

наявність і тотожність підписів відповідальних працівників банку (філії, відділення) із зразками підписів (у разі прийняття заяви на переказ готівки через відповідальних працівників).

2.5. Банк (філія, відділення) здійснює приймання платежів від клієнтів із застосуванням САБ.

2.6. Пункт 2.6 глави 2 розділу IV виключено

(згідно з постановою Правління
Національного банку України від 22.12.2011 р. N 465,
у зв'язку з цим пункти 2.7 - 2.13
уважати відповідно пунктами 2.6 - 2.12)

2.6. За згодою банку-отримувача та банку-ініціатора отримувачу переказу може бути надіслане повідомлення про надходження на його ім'я переказу в порядку, установленому банком отримувача.

2.7. Банк (філія, відділення) приймає від клієнтів готівку в операційну касу так: банкноти шляхом суцільного поаркушного перерахування, монети - за кружками.

2.8. За рішенням банку (філії, відділення) іноземна валюта у вигляді монет, що перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, приймається в операційну касу лише в разі:

касового обслуговування юридичних осіб, що мають право використовувати іноземну валюту як засіб платежу або здійснювати розрахунки, пов'язані з відрядженнями за кордон;

здійснення касових операцій з фізичними особами.

Банк (філія, відділення) купує у фізичної особи після виконання переказу, який приймається в готівковій формі, залишок суми в іноземній валюті, якщо він менший, ніж номінальна вартість мінімальної банкноти, що перебуває в обігу, за гривні за курсом, установленим банком на час здійснення касової операції.

2.9. Банк (філія, відділення) зобов'язаний видати клієнту після завершення приймання готівки квитанцію (другий примірник прибуткового касового ордера) або інший документ, що є підтвердженням про внесення готівки у відповідній платіжній системі. Квитанція або інший документ, що є підтвердженням про внесення готівки у відповідній платіжній системі, має містити найменування банку (філії, відділення), який здійснив касову операцію, дату здійснення касової операції (у разі здійснення касової операції в післяопераційний час - час виконання операції або напис чи штамп "вечірня" чи "післяопераційний час"), а також підпис працівника банку (філії, відділення), який прийняв готівку, відбиток печатки (штампа) або електронний підпис працівника банку (філії, відділення), засвідчений електронним підписом САБ.

2.10. Банк (філія, відділення) приймає від клієнта плату за банківські послуги за окремим касовим документом (прибутковий касовий ордер або заява на переказ готівки), оформленим банком (філією, відділенням).

2.11. Банк (філія, відділення) у частині використання реєстраторів розрахункових операцій застосовує їх у межах, визначених законодавством України.

2.12. Банк (філія, відділення) після закінчення касового обслуговування клієнтів підраховує суми за касовими документами, за якими проведені касові операції, і звіряє їх та залишок готівки в операційній касі з даними бухгалтерського обліку.

3. Порядок видачі готівки

3.1. Банк (філія, відділення) зобов'язаний видавати з каси банку клієнтам тільки придатні до обігу банкноти (монети).

Банк (філія, відділення) видає іноземну валюту у вигляді монет у разі її наявності в операційній касі юридичним особам, що мають право використовувати іноземну валюту як засіб платежу або здійснювати розрахунки, пов'язані з відрядженнями за кордон, та фізичним особам.

3.2. Банк (філія, відділення) видає з операційної каси готівку національної валюти за такими видатковими касовими документами:

за грошовим чеком - юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, а також фізичним особам - підприємцям;

за заявою на видачу готівки - фізичним особам з поточних, вкладних (депозитних) рахунків та фізичним і юридичним особам переказ без відкриття рахунку (з представленням юридичною особою довіреності на уповноважену особу), за операціями з клієнтами (видача кредиту, відшкодування сумнівних банкнот, які за результатами дослідження визнані справжніми, інше);

за документом на отримання переказу готівкою в національній валюті, установленим відповідною платіжною системою, - фізичним і юридичним особам (з представленням юридичною особою довіреності на уповноважену особу);

за видатковим касовим ордером - працівникам банку (філії, відділення) за внутрішньобанківськими операціями.

3.3. Клієнт - юридична особа (фізична особа - підприємець) заповнює для одержання грошової чекової книжки заяву про видачу грошової чекової книжки (додаток 17) в одному примірнику, на якій після відповідної перевірки проставляється дозвільний напис уповноваженого працівника банку.

Банк (філія, відділення) заповнює до видачі клієнту грошової чекової книжки на кожному чеку належні реквізити (найменування та код банку, найменування юридичної особи (прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи), номер його поточного рахунку) і реєструє їх номери в порядку, визначеному банком.

3.4. Банк (філія, відділення) здійснює видачу з операційної каси готівки іноземної валюти за такими видатковими касовими документами:

<http://yurist-online.org/>

за заявою на видачу готівки - юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, а також фізичним особам - підприємцям з їх поточних рахунків на цілі, передбачені нормативно-правовими актами; фізичним особам з їх поточних, вкладних (депозитних) рахунків та переказу без відкриття рахунку, а також за операціями з відшкодування банкнот іноземної валюти, прийнятих на інкасо;

за видатковим касовим ордером - працівникам банку (філії, відділення) за внутрішньобанківськими операціями;

за документами на отримання переказу в готівковій формі, установленими відповідною платіжною системою, - фізичним особам.

3.5. Банк (філія, відділення) перед видачею готівки у видаткових касових документах (заява на видачу готівки, видатковий касовий ордер, грошовий чек) перевіряє таке:

повноту заповнення реквізитів на документі;

наявність підписів відповідальних осіб банку (філії, відділення), яким надано право підпису касових документів, і тотожність їх зразкам;

належність пред'явленого паспорта або документа, що його замінює, отримувачу, відповідність даних паспорта тим даним, що зазначені в касовому документі;

у разі отримання готівки за довіреністю - відповідність оформлення довіреності на отримання готівки вимогам законодавства України;

наявність підпису отримувача.

3.6. Якщо клієнт отримує готівку за кількома видатковими касовими документами з різних рахунків, то готівка видається за кожним таким документом окремо.

3.7. Банк (філія, відділення) у разі звернення до банку (філії, відділення) отримувача переказу з вимогою про виплату суми переказу готівкою перевіряє наявність інформації про надходження такого переказу.

3.8. Банку (філії, відділенню) забороняється здійснювати виплату переказу готівкою без відкриття рахунку за видатковим касовим документом на суму, меншу, ніж сума переказу, що надійшла.

3.9. Видача банкнот із операційної каси проводиться повними пачками та корінцями банкнот у непошкодженій упаковці за зазначеними на накладках (етикетках) і бандеролях сумами без поаркушного перерахування або окремими банкнотами. Банк (філія, відділення) перераховує суцільно банкноти з розкритих або неповних корінців, а також пачки та корінці банкнот з пошкодженою упаковкою попередньо перед видачею.

Монети в непошкодженій упаковці, що розфасовані в мішечки (блоки), пакети та ролики, видаються за написами на ярликах, пакетах і роликах, а також окремими кружками.

3.10. Видача банком (філією, відділенням) готівки іноземної валюти за кредитом в іноземній валюті здійснюється із використанням поточного рахунку клієнта відповідно до укладених між ними договорів.

3.11. Операції з виплати готівки іноземної валюти з поточних, вкладних (депозитних) рахунків або фізичним особам за переказами без відкриття поточних рахунків здійснюються через операційну касу за наявності цієї валюти в повній сумі.

Залишок іноземної валюти менший, ніж номінальна вартість мінімальної банкноти, що перебуває в обігу, купується у фізичної особи та продається фізичній особі за гривню за курсом, установленим банком на час здійснення касової операції.

(абзац другий пункту 3.11 глави 3 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 07.06.2016 р. N 341)

3.12. Клієнт видану з операційної каси готівку, не відходячи від неї, має перевірити: банкноти - за пачками та корінцями, монети - за мішечками (блоками), пакетами і роликами, а окремі банкноти (монети) перерахувати поаркушно (за кружками).

3.13. Банк (філія, відділення) зобов'язаний видати клієнту після завершення видачі готівки один примірник видаткового касового документа (заява на видачу готівки, видатковий касовий ордер, інше). Видатковий касовий документ, крім реквізитів, передбачених пунктом 1.3 глави 1 цього розділу, має містити відбиток печатки (штампа) банку (філії, відділення).

3.14. Якщо отримувач готівки виявив бажання перерахувати в приміщенні банку (філії, відділення) банкноти в повних пачках поаркушно, а монети в повних мішечках за кружками, то в такому разі перерахування готівки здійснюється у відведеному для цього приміщенні під контролем працівника банку (філії, відділення).

3.15. Працівник банку (філії, відділення) під час здійснення візуального контролю за перерахуванням готівки стежить за тим, щоб верхня і нижня накладки (етикетка), бандеролі з корінців банкнот, упаковка пачки, а також ярлики і обв'язка з пломбою від мішечка, упаковка блока, пакета, роликів з монетами зберігалися до закінчення перерахування.

3.16. Банк (філія, відділення) у разі виявлення клієнтом під час перерахування готівки недостач або надлишків банкнот (монет) у пачках, окремих корінцях або мішечках (блоках, пакетах, роликах) уживає заходів щодо перевірки готівки і в разі підтвердження розбіжностей складає акт про розбіжності у двох примірниках, що засвідчується підписами осіб, які були присутні під час перерахування, та затверджується його керівником.

3.17. Банк (філія, відділення) виявлену клієнтом під час перерахування готівки суму недостачі відшкодовує отримувачу готівки (юридичній або фізичній особі) з операційної каси, а її надлишок приймає до операційної каси відповідно до оформленого акта про розбіжності.

3.18. Якщо готівка не була перерахована клієнтом у приміщенні банку (філії, відділення) під контролем працівника банку (філії, відділення), то претензії від клієнта щодо відшкодування недостачі не приймаються. Про це на видному місці в операційній касі розміщується відповідне оголошення.

3.19. Банк (філія, відділення) після закінчення касового обслуговування клієнтів підраховує суми за касовими документами, за якими проведені касові операції, і звіряє їх та залишок готівки в операційній касі з даними бухгалтерського обліку.

4. Порядок вилучення з обігу та передавання для дослідження сумнівних банкнот. Здійснення операцій з приймання на інкасо банкнот іноземних держав

(назва глави 4 розділу IV у редакції постанови Правління
Національного банку України від 30.04.2014 р. N 249)

4.1. Банк (філія, відділення) у разі виявлення під час приймання, видачі, оброблення готівки сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет), у тому числі навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти, а також сумнівних щодо справжності банкнот іноземної валюти зобов'язаний вилучити їх з оформленням довідки про вилучення (прийняття) банкнот (монет) для дослідження (додаток 18) у трьох примірниках;

(пункт 4.1 глави 4 розділу IV у редакції постанови Правління
Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

4.2. Банку (філії, відділенню) забороняється видавати клієнтам, а також повертати чи тимчасово передавати виявлені в них сумнівні щодо справжності та платіжності банкноти (монети), у тому числі навмисно пошкоджені з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджені під час надзвичайного режиму банкноти національної валюти, а також сумнівні щодо справжності банкноти іноземної валюти.

Банк (філія, відділення) у разі виявлення в однієї фізичної або юридичної особи двох або більше банкнот з ознаками підроблення, у тому числі навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти, зобов'язаний (зобов'язана) негайно засобами телекомунікаційного зв'язку та не пізніше наступного робочого дня письмово, з поданням копії документа про вилучення, повідомити підрозділ Національної поліції України за місцезнаходженням банку.

(абзац другий пункту 4.2 глави 4 розділу IV у редакції постанови
Правління Національного банку України від 17.10.2016 р. N 393)

(пункт 4.2 глави 4 розділу IV у редакції постанови Правління
Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

4.3. Банк (філія, відділення) має також приймати для проведення досліджень сумнівні банкноти (монети) національної валюти та сумнівні банкноти іноземної валюти, які пред'являються тільки з метою отримання висновку установи Національного банку. Фізичні та юридичні особи, які пред'являють такі банкноти (монети) до банку (філії, відділення), заповнюють заяву (додаток 19). На підставі заяви оформляється довідка про вилучення (прийняття) банкнот (монет) для дослідження у трьох примірниках.

4.4. Прибутковий позабалансовий ордер для зарахування сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет), у тому числі навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти, а також сумнівних щодо справжності банкнот іноземної валюти оформляється на позабалансовий рахунок на підставі одного примірника довідки про вилучення (прийняття) банкнот (монет) для дослідження або акта про розбіжності.

(абзац перший пункту 4.4 глави 4 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Один примірник прибуткового позабалансового ордера та один примірник довідки про вилучення (прийняття) банкнот (монет) для дослідження або акта про розбіжності формуються в документи дня банку.

Один примірник прибуткового позабалансового ордера, засвідченого відбитком печатки або штампа банку (філії, відділення), та один примірник довідки про вилучення (прийняття) банкнот (монет) для дослідження видаються клієнту, який пред'явив до банку (філії, відділення) банкноти (монети) для проведення досліджень. Банк (філія, відділення) за бажанням пред'явника може не надавати примірник прибуткового позабалансового ордера.

Банк (філія, відділення) один примірник довідки про вилучення (прийняття) банкнот (монет) для дослідження або один примірник акта про розбіжності та в разі потреби заяву пред'явника разом із сумнівними банкнотами (монетами) передає для дослідження.

4.5. Дослідження сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет), у тому числі навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти, здійснюють відділи (управління) грошового обігу в регіоні, Центральне сховище та Департамент грошового обігу (далі - установи). Банк (філія, відділення) надсилає такі банкноти (монети) безпосередньо до відповідного відділу (управління) грошового обігу в регіоні, яке в разі неможливості прийняти відповідне рішення надсилає їх до Центрального сховища для подальшого передавання до Управління організації виготовлення і захисту грошей та бланків цінних паперів Департаменту грошового обігу.

Управління організації виготовлення і захисту грошей та бланків цінних паперів Департаменту грошового обігу здійснює дослідження сумнівних щодо справжності банкнот іноземної валюти. Банк (філія, відділення) надсилає такі банкноти безпосередньо до Центрального сховища.

(пункт 4.5 глави 4 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 22.12.2011 р. N 465, у редакції постанов Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113, від 17.10.2016 р. N 393)

4.6. Банк (філія, відділення) здійснює відправлення для проведення досліджень банкнот (монет) не пізніше, ніж на третій робочий день після їх вилучення з обігу:

<http://yurist-online.org/>

сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет), у тому числі навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти, до відповідного відділу (управління) грошового обігу в регіоні;

(абзац другий пункту 4.6 глави 4 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

сумнівних щодо справжності банкнот іноземної валюти до Центрального сховища.

(пункт 4.6 глави 4 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 22.12.2011 р. N 465, у редакції постанови Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

4.7. Банк (філія, відділення) складає перед відправленням для дослідження сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет), у тому числі навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти, а також сумнівних щодо справжності банкнот іноземної валюти опис (додатки 20, 21) у чотирьох примірниках.

(абзац перший пункту 4.7 глави 4 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Описи для дослідження сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет) та описи для банкнот, пошкоджених під час надзвичайного режиму, складаються окремо.

(пункт 4.7 глави 4 розділу IV доповнено новим абзацом згідно з постановою Правління Національного банку України від 17.10.2016 р. N 393)

Один примірник опису залишається в документах дня банку разом з видатковим позабалансовим ордером.

Два примірники опису, довідка про вилучення (прийняття) банкнот (монет) для дослідження або акт про розбіжності, а в разі потреби і заява пред'явника разом із сумнівними банкнотами (монетами) укладаються до конверта (пакета) або мішечка, які опечатуються або пломбуються в установленому порядку. На конверті (пакеті) або ярлику мішечка зазначається "Цінності для дослідження".

Один примірник опису разом з відповідним конвертом (пакетом) або мішечком, де зазначено "Цінності для дослідження", передаються службі інкасації або уповноваженій особі банку.

Доставка конвертів (пакетів) або мішечків з сумнівними щодо справжності та платіжності банкнотами (монетами), у тому числі навмисно пошкодженими з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкодженими під час надзвичайного режиму банкнотами національної валюти, до відділів (управлінь) грошового обігу в регіоні здійснюється власними силами банку (службою інкасації, уповноваженою особою), через інкасаторів служби перевезення цінностей та організації інкасації відділу (управління) грошового обігу в регіоні, службою перевезення іншого банку або спецв'язком (після належного додаткового упакування).

(абзац п'ятий пункту 4.7 глави 4 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 22.12.2011 р. N 465, у редакції постанов Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45, від 19.02.2015 р. N 113)

Доставка конвертів (пакетів) або мішечків з сумнівними щодо справжності банкнотами іноземної валюти до Центрального сховища здійснюється спецв'язком (після належного додаткового упакування).

(пункт 4.7 глави 4 розділу IV доповнено абзацом шостим згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

4.8. Установи проводять безкоштовно дослідження сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет) національної валюти, у тому числі навмисно пошкоджених із метою вчинення кримінального правопорушення банкнот національної валюти, а також сумнівних щодо справжності банкнот іноземної валюти протягом п'яти робочих днів починаючи з наступного дня після їх отримання експертами.

У разі надходження групи сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет) національної валюти, у тому числі навмисно пошкоджених із метою вчинення кримінального правопорушення банкнот національної валюти, а також у разі потреби проведення додаткового дослідження іншими підрозділами Національного банку строк проведення дослідження продовжується та залежить від стану та кількості цих банкнот, але загальний строк не може перевищувати 60 робочих днів.

У разі надходження на дослідження групи банкнот національної валюти, пошкоджених під час надзвичайного режиму, строк проведення дослідження залежить від стану та кількості цих банкнот, але не може перевищувати 120 робочих днів.

У разі надходження на дослідження групи сумнівних банкнот іноземної валюти, строк проведення дослідження залежить від кількості цих банкнот, але не може перевищувати 30 робочих днів.

Установи за результатами досліджень сумнівних банкнот (монет) оформляють акт про дослідження сумнівних банкнот (монет).

(пункт 4.8 глави 4 розділу IV із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113,

4.9. Установи, які провели дослідження сумнівних щодо справжності та платіжності банкнот (монет), у тому числі навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти, а також сумнівних щодо справжності банкнот іноземної валюти, мають забезпечити:

(абзац перший пункту 4.9 глави 4 розділу IV у редакції постанови
Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

відправлення протягом трьох робочих днів банку (філії, відділенню) згідно з результатами досліджень одного примірника опису банкнот (монет) та акта про дослідження сумнівних банкнот (монет);

відправлення на вимогу банку (філії, відділення) (у разі надходження від нього в двомісячний строк письмового запиту) банкнот (монет) національної валюти, визнаних за результатами проведеного дослідження неплатіжними;

зарахування (у день відображення за бухгалтерським обліком результатів досліджень) на відповідний балансовий рахунок банку (філії) суми платіжних банкнот (монет) національної валюти;

відправлення протягом п'яти робочих днів банку (філії, відділенню) справжніх банкнот іноземної валюти незалежно від ступеня їх зношеності [Центральне сховище через відповідні відділи (управління) грошового обігу в регіоні повертає банку (філії, відділенню) справжні банкноти];

(абзац п'ятий пункту 4.9 глави 4 розділу IV із змінами, внесеними згідно з
постановою Правління Національного банку України від 22.12.2011 р. N 465,
у редакції постанови Правління
Національного банку України від 17.10.2016 р. N 393)

передавання підроблених банкнот (монет) національної та іноземної валюти і неплатіжних, навмисно пошкоджених з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджених під час надзвичайного режиму банкнот національної валюти до правоохоронних органів за їх вимогою з оформленням відповідного акта.

(абзац шостий пункту 4.9 глави 4 розділу IV у редакції постанови
Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

4.10. Банк (філія, відділення), що вилучив сумнівні щодо справжності та платіжності банкноти (монети), у тому числі навмисно пошкоджені з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджені під час надзвичайного режиму банкноти національної валюти, а також сумнівні щодо

справжності банкноти іноземної валюти або прийняв їх для дослідження від фізичних та юридичних осіб за заявою, зобов'язаний на підставі результатів досліджень:

(абзац перший пункту 4.10 глави 4 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

списати підроблені банкноти (монети) національної та іноземної валюти і неплатіжні, навмисно пошкоджені з метою вчинення кримінального правопорушення, пошкоджені під час надзвичайного режиму банкноти національної валюти з відповідних позабалансових рахунків. Пошкоджені під час надзвичайного режиму банкноти національної валюти зараховуються на окремий аналітичний рахунок;

(абзац другий пункту 4.10 глави 4 розділу IV у редакції постанови Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

проінформувати пред'явників про результати досліджень та за їх бажанням ознайомити під підпис з актом про дослідження сумнівних банкнот (монет);

повністю відшкодувати пред'явникам суму банкнот (монет) національної валюти, визначених за результатами дослідження справжніми;

повернути пред'явникам справжні банкноти іноземної валюти або за їх бажанням прийняти для здійснення касових операцій;

за вимогою пред'явника повернути неплатіжні банкноти (монети) національної валюти протягом шести місяців з дня їх прийняття для дослідження. Після закінчення цього терміну неплатіжні банкноти (монети) утилізуються встановленим порядком з оформленням відповідного акта.

4.11. У касах банків, небанківських фінансових установ, крім національного оператора поштового зв'язку, приймаються на інкасо від фізичних осіб (резидентів і нерезидентів) та юридичних осіб-резидентів і представництв юридичних осіб-нерезидентів:

а) банкноти іноземних держав, які мають значні пошкодження та/або значні ознаки зношення чи є сумнів щодо їх платіжності, у тому числі:

розірвані на шматки та склеєні;

ті, що не зберегли деяких ознак платіжності (є зміни в портреті, немає захисної стрічки, є написи, що заважають визначенню ознак платіжності банкнот, тощо);

із зміненим первісним кольором;

обпалені або пропалені;

залиті повністю або значною мірою фарбою, чорнилом, жиром тощо;

мають явні друкарські недоліки;

б) банкноти, які вилучені іноземною державою з обігу після дати, оголошеної центральним банком - емітентом відповідної валюти (за наявності згоди банку-кореспондента відповідної держави на обмін цих банкнот).

(главу 4 розділу IV доповнено пунктом 4.11 згідно з постановою Правління Національного банку України від 30.04.2014 р. N 249)

4.12. Операції з приймання на інкасо банкнот іноземних держав здійснюються в порядку, передбаченому для операцій із приймання іменних чеків на інкасо в главах 4 - 6 Положення про порядок здійснення операцій з чеками в іноземній валюті на території України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2000 року N 520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 лютого 2001 року за N 152/5343 (зі змінами). Ці операції здійснюються з оформленням квитанції (додаток 22) та реєстру приймання на інкасо банкнот іноземних держав (додаток 23).

(главу 4 розділу IV доповнено пунктом 4.12 згідно з постановою Правління Національного банку України від 30.04.2014 р. N 249)

Глава 5. Порядок обміну банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином

1. Банк має надати не пізніше ніж за 30 календарних днів до початку використання спеціалізованого пристрою для зберігання валютних цінностей (далі - спецпристрій для зберігання цінностей) через дистриб'ютора (постачальника для банку спецпристроїв для зберігання цінностей) до Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України або експертно-криміналістичних підрозділів при головних управліннях, управліннях МВС України в областях та місті Києві (далі - правоохоронні органи) за місцем розташування банку (філії, відділення) інформацію стосовно найменування виробника спецпристрою для зберігання цінностей, виробника спеціальних розчинів, а також примірник технічної документації на спецпристрій для зберігання цінностей та зразки спеціальних розчинів.

2. Банк (філія, відділення) у разі виявлення факту несанкціонованого втручання в спецпристрій для зберігання цінностей зобов'язаний оперативно засобами телекомунікаційного зв'язку та не пізніше наступного робочого дня письмово повідомити правоохоронний орган за місцем розташування банку (філії, відділення) для проведення розслідування та відповідне відділ (управління) грошового обігу в регіоні для підготовки інформації банкам (філіям, відділенням) та населенню про можливу появу в обігу банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином.

3. Банк (філія, відділення) приймає без обміну від клієнтів - фізичних та юридичних осіб та вилучає виявлені під час здійснення переказу та/або перерахування проінкасованої торгової виручки, інших надходжень готівки банкноти національної валюти, пошкоджені спеціальним розчином унаслідок несанкціонованого втручання в спецпристрій для зберігання цінностей, для дослідження.

4. Банк (філія, відділення) під час приймання через операційну касу від фізичних та юридичних осіб банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, складає довідку про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами (додаток 24), на підставі якої оформляється прибутковий позабалансовий ордер.

Банк (філія, відділення) самостійно визначає кількість примірників довідки про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами, що роздруковується.

5. Банк (філія, відділення) у разі виявлення під час перерахування проінкасованої торгової виручки, інших надходжень готівки банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, складає акт про розбіжності, довідку про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами.

6. Банк (філія, відділення), який використовує спецпристрій для зберігання цінностей, складає на бланку в довільній формі акт про спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей, у якому зазначаються номінал та кількість банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, за кожним номіналом, сума цифрами, дата спрацювання, обставини виявлення факту спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей та причини пошкодження банкнот [санкціоноване, несанкціоноване, ненавмисне (у разі необережності) втручання в спецпристрій або з технічних причин].

Акт про спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей підписує керівник банку (філії, відділення) або особа, яка його замінює, головний бухгалтер банку (філії) або особа, яка його замінює, а також працівник банку (філії, відділення), який виявив факт спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей, та засвідчує відбитком печатки банку (філії, відділення).

Банк (філія, відділення) самостійно визначає кількість примірників акта про спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей.

7. Банк (філія, відділення) протягом трьох робочих днів передає спецзв'язком вилучені у спосіб, визначений пунктами 3 - 5 цієї глави, пошкоджені спеціальним розчином банкноти національної валюти до правоохоронних органів за місцем розташування банку (філії, відділення) для проведення розслідувань та відповідних досліджень.

Банк (філія, відділення) формує для відправлення до правоохоронних органів для проведення досліджень пакет (мішечок), в який разом із вилученими пошкодженими спеціальним розчином банкнотами національної валюти вкладає:

лист банку (філії, відділення) у довільній формі, у якому зазначаються номінал, кількість та сума цифрами пошкоджених спеціальним розчином банкнот національної валюти за кожним номіналом;

примірник довідки про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами;

примірник акта про спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей (за наявності).

8. На пакет (мішечок) із пошкодженими спеціальним розчином банкнотами національної валюти оформляється ярлик з такими реквізитами: найменування банку (філії, відділення), кількість пошкоджених спеціальним розчином банкнот національної валюти, сума цифрами за кожним номіналом, загальна сума цифрами та словами, дата пакування, прізвище, ініціали та підпис касового працівника, який пакував пакет (мішечок).

Пакет опечатується печаткою банку (філії, відділення), мішечок опломбовується пломбою.

9. Банк (філія, відділення) не надсилає до правоохоронних органів банкноти національної валюти, пошкоджені спеціальним розчином унаслідок ненавмисного (у разі необережності) втручання в спецпристрій для зберігання цінностей або з технічних причин.

10. Банк (філія, відділення) про факт вилучення з обігу банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, та передавання їх до правоохоронних органів інформує відповідне відділ (управління) грошового обігу в регіоні.

11. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні приймають банкноти національної валюти, пошкоджені спеціальним розчином, до обміну на придатні до обігу банкноти національної валюти тільки від банків (філій), які використовують спецпристрої, за наявності:

листа банку (філії) у довільній формі, у якому зазначаються номінал та кількість банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, сума цифрами за кожним номіналом та загальна сума;

примірника акта про спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей та підтвердних документів про використання спецпристроїв для зберігання цінностей;

результатів дослідження правоохоронних органів, що підтверджують наявність на банкнотах національної валюти спеціального розчину та їх відповідність наданим зразкам [крім фактів ненавмисного (у разі необережності) втручання в спецпристрій для зберігання цінностей або з технічних причин];

документів правоохоронних органів чи суду (рішень, ухвал) щодо належності банку цих банкнот [крім фактів ненавмисного (у разі необережності) втручання в спецпристрій для зберігання цінностей або з технічних причин].

12. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні за умови наявності документів, визначених пунктом 11 цієї глави, здійснюють обмін банком (філіям, відділенням) банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, на придатні до обігу банкноти національної валюти шляхом зарахування відповідної суми банкнот, прийнятих до обміну, на кореспондентський рахунок банку (філії).

13. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні передають банкноти національної валюти, пошкоджені спеціальним розчином, які обмінані на придатні до обігу, до Центрального сховища як значно зношені в установленому порядку.

14. Відділи (управління) грошового обігу в регіоні (Центральне сховище):

у разі виявлення під час перерахування в упаковці банків (філій, відділень) банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, оформляє акт про розбіжності в установленому порядку та довідку про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами;

протягом п'яти робочих днів передає вилучені банкноти національної валюти, пошкоджені спеціальним розчином, до правоохоронних органів за місцем розташування банку (філії, відділення) для проведення відповідних досліджень.

Відділ (управління) грошового обігу в регіоні (Центральне сховище) формує для відправлення до правоохоронних органів для проведення досліджень пакет (мішечок), в який разом із вилученими пошкодженими спеціальним розчином банкнотами національної валюти вкладає:

лист Національного банку України в довільній формі, у якому зазначаються номінал, кількість та сума пошкоджених спеціальним розчином банкнот національної валюти за кожним номіналом, обставини виявлення тощо;

примірник довідки про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами.

15. На пакет (мішечок) оформляється ярлик із такими реквізитами: найменування відділу (управління) грошового обігу в регіоні (Центральне сховище), кількість пошкоджених спеціальним розчином банкнот національної валюти, сума цифрами за кожним номіналом, загальна сума цифрами та словами, дата пакування, прізвище, ініціали та підпис касового працівника, який пакував пакет (мішечок).

Пакет опечатується печаткою відділу (управління) грошового обігу в регіоні (Центрального сховища), мішечок опломбовується пломбою.

Банкноти передаються згідно з актом про передавання банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином (додаток 25), який є підставою для списання банкнот національної валюти з позабалансового рахунку.

Банкноти національної валюти, пошкоджені спеціальним розчином, передаються представникам правоохоронних органів разом із:

примірником довідки про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами;

примірником акта про спрацювання спецпристрою для зберігання цінностей (за наявності);

копією листа-інформації від Національного банку України щодо фактів незаконного заволодіння спецпристроями для зберігання цінностей (за наявності).

(розділ IV доповнено главою 5 згідно з постановою Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

**Директор Департаменту
готівково-грошового обігу**
**Заступник начальника управління -
начальник відділу методології і
організації касової роботи**

Р. В. Кисельов

К. В. Солошенко

Додаток 1
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

**Акт
про розбіжності**

" ____ " _____ року N _____

Цей акт складено в _____

[найменування банку (філії, відділення)]

про те, що цього числа під час ревізії / під час розкриття та перерахування в касі
(зазначити потрібне)

перерахування / кімнаті перерахування банкнот (монет)
(зазначити потрібне)

касир _____,
(ініціали, прізвище)

клієнт _____
(ініціали, прізвище)

у присутності _____
(посада, ініціали, прізвище)

виявили в упаковці _____

[Банкотно-монетного двору / Центрального сховища / відділу (управління) грошового обігу в регіоні /
банку (філії, відділення)]

пачці/мішку із цілою/пошкодженою упаковкою
(зазначити потрібне)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові касира, що зазначені на упаковці)

Номинал	Недостача (кількість банкнот, монет)	Надлишок (кількість банкнот, монет)	Неплатіжні (кількість банкнот, монет)	Сумнівні, (кількість банкнот, монет)	Кінцевий результат (грн., коп.)	
					недостача	надлишок
Усього						

Усього _____
(сума цифрами та словами)

За неплатіжними, сумнівними банкнотами (зазначити серію та номер кожної банкноти)/монетами
(зазначити рік карбування) _____
(зазначити потрібне)

До першого примірника акта додаються*:
верхня та нижня накладки та/або етикетки від пачки;
обв'язка пачки (якщо вона має зберігатися) або упаковка пачки;
бандероль від усіх корінців (повної величини) пачки;
обв'язка з пломбою та ярлик від мішка з монетами або упаковка та етикетка, у якому був (була)
виявлений(а) надлишок/недостача.

Особи, які проводили перерахування:

(підпис)

(ініціали, прізвище)

_____ (підпис)	_____ (ініціали, прізвище)
Особи, які були присутні під час перерахування:	
_____ (підпис)	_____ (ініціали, прізвище)
_____ (підпис)	_____ (ініціали, прізвище)

* Зазначаються тільки відповідні реквізити.

Додаток 2
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Зобов'язання

" ____ " _____ року

_____,
[найменування банку (філії, відділення)]

що одержав від _____
(найменування відділу (управління) грошового обігу в регіоні)

зразки банкнот гривні, в особі _____

(прізвище, ім'я та по батькові керівника або особи, яка його заміщує)

зобов'язується забезпечити:
схоронність отриманих зразків банкнот;
непошкодженість отриманих банкнот;
використання банкнот за призначенням;

безумовне повернення на першу вимогу відділу (управління) грошового обігу в регіоні отриманих від відділу (управління) грошового обігу в регіоні для використання в роботі зразків банкнот на загальну суму _____ грн. за такими номіналами:

Номінал	Рік, зазначений на зразку банкнот	Кількість	Сума
Усього			

(місцезнаходження банку, що отримав зразки банкнот)

(підпис)

М. П.

Додаток 3
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Критерії оцінки якості сортування банкнот

N	Захисні ознаки та ознаки	Опис захисних ознак та ознак	Вимоги до критеріїв якості сортування банкнот
---	--------------------------	------------------------------	---

з/п	пошкодження банкнот, що мають бути перевірені	пошкодження банкнот	
1	2	3	4
1	Захисні ознаки, видимі в інфрачервоному діапазоні	Опис захисних ознак банкнот гривні наведений на офіційному сайті, у відповідних виданнях та повідомленнях Національного банку України	Обов'язкова перевірка наявності таких захисних ознак: видимих в інфрачервоних променях, із розпізнаванням їх належності до банкнот відповідного номіналу; видимих в ультрафіолетових променях, з перевіркою відсутності флюоресценції паперу банкноти; з магнітними властивостями. Ідентифікація інших захисних ознак має здійснюватися в разі наявності технічних можливостей обладнання для автоматизованого оброблення банкнот. Банкнота вважається сумнівною, якщо немає хоча б однієї з вищенаведених захисних ознак або ознака втратила свої властивості через пошкодження, зношення або спотворення, унаслідок чого неможливо однозначно ідентифікувати номінал банкноти та її справжність
2	Захисні ознаки, видимі в ультрафіолетовому діапазоні		
3	Захисні ознаки з магнітними властивостями		
4	Інші захисні ознаки		
5	Надрив	Відкритий надрив з будь-якого краю банкноти	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо вона має відкритий надрив з будь-якого краю, розмір якого (ширина, довжина) перевищує такі значення: вертикальний надрив - 4 x 8 мм; горизонтальний - 4 x 15 мм; діагональний - 4 x 18 мм (довжина діагонального розриву визначається як прямокутна проекція), крім місць, що закриті транспортними ремнями обладнання для автоматизованого оброблення банкнот
6	Склеєна банкнота	Окремі частини банкноти або розриви на банкноті, склеєні з використанням клейкої стрічки або паперу, скріпленого клеєм	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо вона має наклейку понад 10 x 40 мм, товщина якої перевищує 50 мкм
7	Отвір	Відсутні частини у будь-яких місцях банкноти, крім країв	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо в будь-яких місцях на ній є отвір понад 10 мм ² , крім тих, що закриті транспортними ремнями обладнання для автоматизованого оброблення банкнот
8	Відсутня частина	Відсутні частини вздовж краю	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо її довжина

		банкноти, крім кутів	зменшена на 6 мм чи більше або її ширина зменшена на 5 мм чи більше
9	Відсутній кут	Відсутні кути в банкнотах	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо площа відсутнього кута перевищує 150 мм ² , а довжина меншої сторони відсутнього кута перевищує 10 мм
10	Зім'ята банкнота	Невпорядковані складки або згини на банкноті	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо на ній є складки або згини, які призводять до зменшення довжини банкноти більше ніж на 6 мм або ширини банкноти більше ніж на 5 мм
11	Локальне забруднення	Локалізована концентрація бруду у вигляді плям, малюнків, відбитків штампів, колір яких контрастує з навколишніми незабрудненими частинами банкноти	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо на ній є локальне забруднення, розміри якого більші ніж 10 x 10 мм на тих її частинах, що не містять друкованих літер чи зображення, або більші ніж 15 x 15 мм на тих, що містять друковані літери чи зображення
12	Загальне забруднення	Розподіл бруду на всій банкноті	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо внаслідок загального забруднення збільшена її оптична щільність. Визначення критеріїв непридатності банкноти до обігу за цією ознакою здійснюється на основі експертної оцінки рівня її забруднення під час налагодження обладнання для автоматизованого оброблення банкнот
13	Зношення банкноти	Структурні зміни, пов'язані із зменшенням жорсткості банкноти	Банкнота вважається не придатною до обігу, якщо внаслідок потертості, часткової втрати фарби, розпушення паперу, втрати папером жорсткості зменшена її оптична щільність. Визначення критеріїв непридатності банкноти до обігу за цією ознакою здійснюється на основі експертної оцінки рівня її зношення під час налагодження обладнання для автоматизованого оброблення банкнот

Єдині характеристики пакувального матеріалу, що використовується для упаковки банкнот і монет

1. Для пакування банкнот у корінці застосовуються бандеролі, бандерольні кільця, бандерольна стрічка.

Залежно від номіналів банкнот на бандеролях мають бути дві смуги таких кольорів:

1 гривня - зеленого кольору;

2 гривні - коричневого кольору;

5 гривень - синього кольору;

10 гривень - червоного кольору;

20 гривень - жовтого кольору;

50 гривень - фіолетового кольору;

100 гривень - чорного кольору;

200 гривень - дві смуги: одна жовтого та одна блакитного кольору;

500 гривень - дві смуги: одна оранжевого та одна зеленого кольору.

Уздовж усієї бандеролі по краях стрічки є смуги завширшки 6 мм. Ширина бандерольної стрічки - 40 мм.

Бандерольна стрічка виготовляється з цупкого паперу масою 60 - 80 г/м², з рівною поверхнею, без плям та вкраплень.

Уздовж бандерольної стрічки на фоні смуг робляться такі написи:

уздовж верхнього краю: "БАНКНОТИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАНКУ УКРАЇНИ";

уздовж нижнього краю: "100 аркушів по XXX грн. Сума XXXXX грн."

2. Є два види стрічок для обандеролювання:

стрічка завдовжки 60 см для хрестоподібного обандеролювання;

стрічка для поперечного обандеролювання, а саме:

а) для ручного пакування корінців банкнот завдовжки 21 см.

Кінці бандеролі з'єднуються один з одним за допомогою клею або клейкого паперу. Етикетка з клейкого паперу може використовуватися замість штампа касового працівника, якщо на неї нанесені за допомогою етикетпістолета потрібні реквізити. Розміри етикетки мають забезпечити надійне склеювання кінців бандеролі та не перевищувати за довжиною чи шириною 40 мм.

Дозволяється також використання заздалегідь виготовлених бандеролей у формі кілець відповідного розміру;

б) для автоматизованого пакування корінців банкнот.

Стрічка для автоматизованого пакування банкнот виготовляється з ламінованого паперу, що відповідає вимогам виробника пакувального обладнання.

3. Для пакування монет у мішечки використовуються ярлики з тканини таких кольорів:

1 коп. - червоний;

2 коп. - жовтий;

5 коп. - салатовий;

10 коп. - світло-коричневий;

25 коп. - сірий;

50 коп. - блакитний;

1 грн. - рожевий;

2 грн. - білий з обрамленням синього кольору;

5 грн. - білий з обрамленням червоного кольору.

Колір фарби, якою друкується інформація на роликах (повна назва виробника, його логотип, номінал, сума вкладень та кількість монет у ролику), має відповідати кольору ярлика з тканини.

Додаток 5
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Вимоги щодо вкладання монет в упаковку

1. Кількість монет, які вкладаються в один ролик, становить 50 шт. за номіналами від 1 коп. до 1 грн. на суму вкладення:

по 1 коп. - 50 коп.;

по 2 коп. - 1 грн.;

по 5 коп. - 2 грн. 50 коп.;

по 10 коп. - 5 грн.;

по 25 коп. - 12 грн. 50 коп.;

по 50 коп. - 25 грн.;

по 1 грн. - 50 грн.;

пам'ятних монет звичайної якості номіналом 2 грн. - 25 шт. на суму 50 грн., номіналом 5 грн. - 25 шт. на суму 125 грн.

2. Кількість роликів у поліетиленовому пакеті (мішечку) становить для монет номіналом:

1 коп. - 20 шт. на суму 10 грн.;

2 коп. - 20 шт. на суму 20 грн.;

5 коп. - 10 шт. на суму 25 грн.;
10 коп. - 20 шт. на суму 100 грн.;
25 коп. - 10 шт. на суму 125 грн.;
50 коп. - 10 шт. на суму 250 грн.;
1 грн. - 5 шт. на суму 250 грн.;
2 грн. - 10 шт. на суму 500 грн.;
5 грн. - 8 шт. на суму 1000 грн.

3. Сума вкладення монет в один мішечок установлюється для монет номіналом:

від 1 до 5 коп. - 50 грн.;
від 10 до 50 коп. - 500 грн.;
1 грн. - 1000 грн. (500 грн.);
2 грн. - 1000 грн.;
5 грн. - 2000 грн.

4. Пакети з роликами пакуються в блоки в такій кількості на суму вкладення:

1 коп. - 2 пакети (40 штук роликів) на суму 20 грн.;
2 коп. - 2 пакети (40 штук роликів) на суму 40 грн.;
5 коп. - 2 пакети (20 штук роликів) на суму 50 грн.;
10 коп. - 2 пакети (40 штук роликів) на суму 200 грн.;
25 коп. - 2 пакети (20 штук роликів) на суму 250 грн.;

50 коп. - 2 пакети (20 штук роликів) на суму 500 грн.;

1 грн. - 2 пакети (10 штук роликів) на суму 500 грн.

Додаток 6
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Вкладання пам'ятних монет в упаковку

Діаметр монети (мм)	Номінал (грн.)	Метал	Упаковка			
			мала коробка з картону, кількість укладених монет (шт.)	сума вкладення в малу коробку (грн.)	велика коробка з картону, кількість укладених монет (шт.)	сума вкладення у велику коробку (грн.)
25	200	золото	20	4000	240	48000
25	100	золото	20	2000	240	24000
25	50	золото	20	1000	240	12000
32	100	золото	16	1600	192	19200
100	100	срібло	-	-	5	500
85	50	срібло	-	-	10	500
50	20	срібло	20	400	120	2400
38,61	10	срібло	20	200	240	2400
33	5	срібло	20	100	240	1200
31	20	біметал: золото срібло	20	400	240	4800
13,92	2	золото	20	40	240	480

13,92	2	золото	16	32	192	384
28	5	біметал: нейзильбер мельхіор	180	900	1440	7200
35	5	нейзильбер	120	600	960	4800
31	2	нейзильбер	150	300	1200	2400

Вкладання інвестиційних монет в упаковку

Інвестиційні монети	Мала картонна коробка		Велика картонна коробка		
	кількість інвестиційних монет (шт.)	сума вкладення (грн.)	кількість малих коробок (шт.)	кількість інвестиційних монет (шт.)	сума вкладення (грн.)
Mi-Cp1Г	20	20	10	200	200
Mi-Пл1Г		20		200	200
Mi-3л10Г		200		200	2000
Mi-3л20Г		400		200	4000
Mi-3л2Г	40	80		400	800
Mi-3л5Г		200		400	2000

(додаток 6 із змінами, внесеними згідно з постановою Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Додаток 7
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Супровідний ярлик до касети з банкнотами

(розмір 135 x 70 мм)

(найменування регіону)*		
[найменування та код банку (філії, відділення)]		
		(місце
напису)**		
(номінал) (зразок випуску банкнот)***	(кількість пачок)	(сума вкладення цифрами)
(номінал)**** (зразок випуску банкнот)****	(кількість пачок)****	(сума вкладення цифрами)****
(номінал)**** (зразок випуску банкнот)****	(кількість пачок)****	(сума вкладення цифрами)****
(номінал)**** (зразок випуску банкнот)****	(кількість пачок)****	(сума вкладення цифрами)****
(загальна сума вкладення цифрами та словами)		
(ідентифікаційні номери індикаторних пломб)		

(дата вкладання пачок банкнот)

(прізвище, ініціали та підпис пакувальника)

(прізвище, ініціали та підпис пакувальника)

* Зазначають тільки банки, їх філії, відділення.

** У разі вкладання зношених або значно зношених банкнот зазначати "зношені" або "значно зношені".

*** Відділи (управління) грошового обігу в регіоні, Центральне сховище та Банкотно-монетний двір Національного банку України зазначають індекс, банки (філії, відділення) - зразок випуску банкнот.

**** Зазначається в разі формування збірних касет.

(додаток 7 у редакції постанови Правління
Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Додаток 8
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Заява на переказ готівки N _____

Дата здійснення касової _____

операції

Дата валютування _____

Назва валюти		N рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
	Дебет			
	Кредит			
Загальна сума (цифрами)				

Платник _____

Код платника* _____

Банк платника** _____

Отримувач _____

Код отримувача** _____

Банк отримувача _____

Код банку отримувача** _____

Загальна сума _____

(словами)

Призначення платежу _____

Пред'явлений документ* _____

(паспорт або документ, що його замінює)

серія _____ N _____, виданий _____

(номер документа)

(найменування установи, яка видала документ)

(дата видачі документа)

(дата народження)

(місце проживання особи)

Додаткові реквізити _____

Підпис платника _____

Підписи банку _____

Квитанція N

Дата здійснення касової
операції _____

Дата валютування _____

Назва валюти		N рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
	Дебет			
	Кредит			
Загальна сума (цифрами)				

Платник _____

Код платника* _____

Банк платника** _____

Отримувач _____

Код отримувача** _____

Банк отримувача _____

Код банку отримувача** _____

Загальна сума _____

(словами)

Призначення платежу _____

Додаткові реквізити _____

Підписи банку _____

* Заповнюється в разі ідентифікації клієнтів відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.

** Реквізити зазначаються в разі здійснення переказу готівки для зарахування на рахунок, відкритий в іншому банку.

(додаток 8 із змінами, внесеними згідно з постановою
Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Додаток 9
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Прибутково-видатковий касовий ордер N _____
(необхідне підкреслити)

(дата здійснення касової операції)

[найменування банку (філії, відділення)]

Назва валюти		N рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
	Дебет			
	Кредит			
Загальна сума (цифрами)				

Отримувач/платник _____
(зазначати потрібне)

Загальна сума _____
(словами)

Зміст операції _____

Кількість інкасаторських сумок* _____

Пред'явлений документ _____ N _____
(посвідчення, перепустка)

Підпис платника/отримувача _____

Підписи банку _____

* Зазначається в разі видачі інкасаторам інкасаторських сумок з готівкою для їх перевезення.

Додаток 10
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Заява на видачу готівки N _____

_____ (дата здійснення касової операції)

Банк отримувача _____

Отримувач _____

Назва валюти		N рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
	Дебет			
	Кредит			
Загальна сума (цифрами)				

Загальна сума _____
(словами)

Зміст операції _____

Пред'явлений документ _____
(паспорт або документ, що його замінює)

серія _____ N _____, виданий _____
(номер документа) (найменування установи, яка видала документ)

_____ (дата видачі документа)

_____ (дата народження)* _____ (місце проживання особи)*

Підпис отримувача _____

Підписи банку _____

* Зазначається в разі потреби ідентифікації клієнта.

Додаток 11
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Прибутковий касовий ордер N _____

(дата здійснення касової операції)

[найменування банку (філії, відділення)]

Платник _____

Назва валюти		N рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
	Дебет			
	Кредит			
Загальна сума (цифрами)				

Загальна сума _____
(словами)

Призначення платежу _____

Підстава _____

Пред'явлений документ _____ N _____
(посвідчення, перепустка)

Підпис платника

Підписи банку

(додаток 11 із змінами, внесеними згідно з постановою
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Додаток 12
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Видатковий касовий ордер N _____

(дата здійснення касової операції)

[найменування банку (філії, відділення)]

Отримувач _____

Назва валюти		N рахунку	Сума	Еквівалент у гривнях
--------------	--	-----------	------	-------------------------

	Дебет			
	Кредит			
Загальна сума (цифрами)				

Загальна сума _____
(словами)

Призначення платежу _____

Підстава _____

Пред'явлений документ _____ N _____
(посвідчення, перепустка)

Підпис отримувача _____

Підписи банку _____

(додаток 12 із змінами, внесеними згідно з постановою
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45)

Додаток 13
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

(лицьовий бік грошового чека)

Корінець чека
AA00000000

НА
" " _____ р.

ЧЕК ВИДАНИЙ

(кому)

Підписи:

(перший)

(другий)

ЧЕК ОДЕРЖАВ

" " _____ р.

(підпис)

(подавець чека)

ГРОШОВИЙ ЧЕК AA00000000

(номер рахунку подавця чека)

НА

(сума цифрами)

дата _____ р.
(число, місяць словами) (рік цифрами)

AA00000000
В КАСУ - контрольну марку

МІСЦЕ
ДЛЯ НАКЛЕЮВАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ
МАРКИ

(найменування установи банку)

Місце печатки
подавця чека

Заплатить

(кому)

(сума словами)

(підписи)

(зворотний бік грошового чека)

	Цілі витрат	Сума	

Підписи _____

Зазначену в цьому грошовому чеку суму одержав

(підпис)

Відмітки, що засвідчують особу одержувача

Пред'явлений _____ N _____
(найменування документа) (номер документа)

Виданий _____
(найменування установи, яка видала документ)

" ____ " _____ р.
(дата видачі документа)

ОПРИБУТКОВАНО
ЗА

КАСОЮ

Касовий ордер N _____

" ____ " _____ р.

Головний (старший)
бухгалтер

(підпис)

Перевірено	Оплатити	" ____ " _____ р.	
Сплачено			
Контролер _____ (підпис)	Відповідальний виконавець _____ (підпис)	Касир _____ (підпис)	

Додаток 14
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

[найменування банку (філії, відділення)]

Видатковий позабалансовий ордер

(дата здійснення операції)

(кому належать документи (цінності))

	Рахунок N	Сума
Дебет		
Кредит		

Видати _____
(прізвище, ім'я, по батькові особи, яка отримує документи (цінності))

Найменування документів (цінностей)	Кількість	Сума
Усього		

Сума _____ грн. _____ коп.
(словами)

Підстава _____
(зазначається в разі наявності)

Зазначені документи (цінності)
отримав

(підпис)

Підписи банку

Додаток 15
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

[найменування банку (філії, відділення)]

Прибутковий позабалансовий ордер

(дата здійснення операції)

Прийнято від _____
(кому належать документи (цінності))

	Рахунок N	Сума
Дебет		
Кредит		

Найменування документів (цінностей)	Кількість	Сума
Усього		

Сума _____ грн. _____ коп.
(словами)

Підстава _____
(зазначається в разі наявності)

Підписи банку _____

Додаток 16
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

Правила заповнення реквізитів касових документів

Назва реквізиту	Вимоги щодо заповнення реквізиту
Номер	Банк, що здійснює операцію, проставляє порядковий номер реєстрації касового документа
Дата здійснення операції	У заяві на переказ готівки зазначається дата фактичного пред'явлення її в банк. Грошові чеки дійсні протягом 10 календарних днів із дня їх виписування, не враховуючи день виписування. У всіх інших касових документах зазначається дата здійснення касової операції. Дата здійснення операції в документі зазначається так: число цифрами "ДД", місяць словом, рік цифрами "РРРР"
Платник	Зазначаються найменування юридичної особи та прізвище, ім'я, по батькові особи, яка уповноважена діяти від імені юридичної особи, що здійснює переказ готівки. Якщо переказ готівки здійснює фізична особа, то зазначаються її прізвище, ім'я та по батькові та/або реєстраційний номер облікової картки платника податків / номер особового рахунку або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідні органи державної податкової служби і мають відмітку в паспорті). За операціями з казначейськими зобов'язаннями прізвище, ім'я та по батькові клієнта не зазначаються, крім

	випадків, установлених законодавством України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Ідентифікація клієнтів здійснюється відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. У прибутковому, видатковому та прибутково-видатковому касових ордерах зазначаються прізвище, ім'я, по батькові працівника банку. Під час оформлення прибутково-видаткового касового ордера на загальну суму виконаних касових операцій за касовою операцією з оприбуткування готівки, зданої інкасаторами, за наявності підписів інкасаторів у первинному документі про здавання готівки та за касовою операцією з видачі готівки інкасаторам за наявності підписів інкасаторів у первинному документі про отримання готівки цей реквізит не заповнюється
Отримувач	У касових документах на видачу готівки фізичній особі зазначаються її прізвище, ім'я та по батькові, юридичній особі - найменування юридичної особи та прізвище, ім'я та по батькові особи, яка уповноважена діяти від імені юридичної особи. У касових документах на переказ готівки зазначаються найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи. За операціями з казначейськими зобов'язаннями прізвище, ім'я та по батькові клієнта не зазначаються, крім випадків, установлених законодавством України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. У прибутковому, видатковому та прибутково-видатковому касових ордерах зазначаються прізвище, ім'я, по батькові працівника банку. При оформленні прибутково-видаткового касового ордера на загальну суму здійснених касових операцій цей реквізит не заповнюється
Код отримувача	У разі здійснення переказу готівки для зарахування на рахунок отримувача, відкритий в іншому банку, зазначається: для юридичної особи - код платника податків; фізичної особи - реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідні органи державної податкової служби і мають відмітку в паспорті)
Банк отримувача	Зазначаються найменування та місцезнаходження банку отримувача
Банк платника	Зазначаються найменування та місцезнаходження банку платника
Код банку отримувача	Зазначається реквізит банку отримувача, визначений і включений до довідника банківських установ України

Назва валюти	Зазначається літерний код валюти відповідно до вимог нормативно-правових актів під час здійснення операцій з іноземною валютою
Дебет/кредит	Зазначаються відповідні рахунки за касовими операціями
Сума цифрами	Сума зазначається цифрами, гривні відділяються від копійок комою ",", копійки позначаються двома цифрами. Аналогічно зазначається сума в іноземній валюті
Еквівалент у гривнях	Зазначається під час здійснення операцій з іноземною валютою сума в гривнях, що розраховується у встановленому порядку
Загальна сума	Зазначаються сума словами, а назва національної валюти повністю "гривень" або скорочено "грн.". Якщо сума складається лише з копійок, то перед її зазначенням ставиться "Нуль гривень". Якщо сума виражена в цілих гривнях, то зазначається "00 коп." або "00 копійок". Під час здійснення операцій з іноземною валютою сума словами зазначається в іноземній валюті та її еквівалент у гривнях в аналогічному порядку
Призначення платежу	У разі видачі готівки з каси зазначається, на які цілі вона видається, під час приймання готівки зазначається вид платежу або джерела її надходження, а в разі внесення суб'єктами підприємницької діяльності - фізичними особами на поточні рахунки власної готівки за рахунок заощаджень зазначається "унесення власних заощаджень готівкою". За операціями за вкладними (депозитними) рахунками зазначається внесення готівки на вкладний (депозитний) рахунок або видача готівки з нього. За операціями, не пов'язаними з платежами та вкладними (депозитними) рахунками, зазначається "переказ готівки"
Підстава	Зазначається номер і дата розпорядчого документа або реєстру, протоколу САБ, у яких зафіксовано здійснені касові операції
Пред'явлений документ	У грошових чеках, заявах на видачу готівки незалежно від суми зазначаються найменування пред'явленого документа (паспорт або документ, що його замінює), серія, номер і дата його видачі, найменування установи, яка видала документ. Дата народження та місце проживання (для нерезидентів - місце тимчасового перебування) зазначаються в разі ідентифікації клієнтів відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. У прибуткових, видаткових та прибутково-видаткових касових ордерах і заявах на видачу готівки працівникам банку, а також інкасаторам відділів (управлінь) грошового обігу в регіоні зазначаються назва документа (посвідчення, перепустка) та його номер (крім операцій з видачі готівки касовим працівникам під час ведення аналітичного обліку)
Підпис платника/отримувача	Платник/отримувач ставить підпис власноручно. На прибутково-видатковому касовому ордері [для банків (філій, відділень)], прибутковому касовому ордері

	та видатковому касовому ордері (для системи Національного банку України) підписи платника/отримувача не ставляться, якщо вони оформлені на загальну суму виконаних касових операцій, а також є підпис платника/отримувача на первинному документі, на підставі якого оформлено касовий документ. За операціями з видачі інкасаторам опломбованих інкасаторських сумок з готівкою підписи ставлять інкасатори, які прийняли сумки
Підписи банку	Ставлять підпис власноручно посадові особи, визначені банком
Додаткові реквізити	
Код платника	У разі внесення готівки як сплати податків і зборів до бюджету платник зазначає код/номер, а саме: юридична особа - код платника податків; фізична особа - реєстраційний номер облікової картки платника податків або серію та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовилися від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідні органи державної податкової служби і мають відмітку в паспорті). Зазначається в разі ідентифікації клієнтів відповідно до вимог законодавства України про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення
Код бюджетної класифікації	Зазначається платником у разі здійснення платежів податків і зборів до бюджету
Період платежу	Зазначається, за який період здійснюється платіж
Дата валютування	Заповнюється клієнтом за його бажанням. Дата валютування не може перевищувати 10 календарних днів від дати складання касового документа (дата складання документа не враховується)
Кількість сумок	У прибутково-видатковому касовому ордері зазначається кількість (цифрами і словами) отриманих для перевезення інкасаторських сумок з готівкою
Додаткові реквізити, потрібні для здійснення операції переказу готівки, в тому числі контактна інформація про клієнта, а саме місце проживання чи перебування, номер телефону тощо, який здійснює переказ готівки без відкриття рахунку, банк визначає самостійно	

(додаток 16 із змінами, внесеними згідно з постановами
Правління Національного банку України від 13.09.2012 р. N 375,
від 18.02.2013 р. N 45,
від 19.02.2015 р. N 113)

Додаток 17
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

(найменування банку-емітента)

Заява N _____

_____ року
(дата)

Найменування (прізвище, ім'я, по батькові) особи-чекодавця (юридичної особи, її структурних підрозділів або фізичних осіб - підприємців)

_____.

Просимо видати за нашим рахунком N _____
грошові чекові книжки _____
(кількість словами)

Чеки зобов'язуємося зберігати в безпечному від пожежі та крадіжки приміщенні.

Грошові чекові книжки довіряємо отримати нашому працівникові _____
_____, підпис якого засвідчуємо.
(прізвище, ім'я, по батькові)

Відбиток печатки та підписи особи-чекодавця.

Зазначену в заяві кількість грошових чекових книжок видати.

Уповноважений

працівник банку (філії, відділення) _____
(підпис) _____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Грошові чекові книжки з бланками з N ____ до N _____ видав _____; отримав _____.

Із порядком заповнення та використання грошової чекової книжки ознайомлений.

Дата отримання грошової чекової книжки _____.

Підпис клієнта _____.

Додаток 18
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

_____ [повне найменування та місцезнаходження, контактний телефон банку, який вилучає банкноти (монети)]

ДОВІДКА _____
про вилучення (прийняття) банкнот (монет) для дослідження

Ця довідка видана _____
[прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, паспортні дані (дата народження,

серія та номер паспорта, дата видачі та найменування органу, що його видав) у разі наявності паспорта

_____ фізичної особи або найменування і реквізити юридичної особи]
про те, що в нього (неї) вилучено (прийнято) банкноти (монети) для проведення дослідження на

загальну суму:

_____,
(сума цифрами і словами, назва грошової одиниці)

у тому числі:

N з/п	Рік	Номінал	Серійний номер (для банкнот іноземної валюти інші реквізити, що містяться на банкноті)
1	2	3	4

Вилучив
працівник банку (філії, відділення)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Клієнт

(підпис)

(прізвище, ініціали)

" ____ " _____ року

Довідково: банкноти (монети) національної валюти, що визначені експертом неплатіжними, повертаються банком пред'явнику на його вимогу протягом шести місяців. Після закінчення цього строку банк знищує неплатіжні банкноти (монети).

Додаток 19
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні

[найменування банку (філії, відділення)]

[найменування юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи - пред'явника банкнот (монет)]

(місцезнаходження юридичної особи, місце проживання фізичної особи)

(телефон)

ЗАЯВА

Прошу прийняти для дослідження банкноти (монети) національної (іноземної) валюти в сумі

_____,
у тому числі: _____, _____
_____ (сума цифрами та словами) _____ (назва грошової одиниці)
_____ (зазначити номінал, рік, серійний номер кожної банкноти,
_____ для банкнот іноземної валюти інші реквізити, що містяться на банкноті)

Додаток:

(довідка про пожежу або інший випадок - у разі наявності)

(підпис пред'явника)

(прізвище, ініціали)

(дата)

Прийняв
працівник банку (філії,

відділення)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Довідково: банкноти (монети) національної валюти, що визначені експертом неплатіжними, повертаються банком пред'явнику на його вимогу протягом шести місяців. Після закінчення цього строку банк знищує неплатіжні банкноти (монети).

Додаток 20
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні
(у редакції постанови Правління Національного банку України
від 19.02.2015 N 113)
(пункт 4.7 глави 4 розділу IV)

(найменування та місцезнаходження банку, найменування та місцезнаходження установи
Національного банку України)

Код банку _____

" ____ " _____ року

(найменування та місцезнаходження
установи Національного банку України)

Опис N _____

банкнот (монет) національної валюти, які надсилаються для дослідження з позабалансового рахунку N _____

N з/п	Джерело надходження банкноти (монети)*	Дата пред'явлення сумнівної банкноти (монети)	Реквізити банкноти			Результат дослідження (заповнює експерт (фахівець) установи Національного банку України)	
			рік	номінал	серійний номер	висновок (платіжна, що підлягає обміну; неплатіжна; неплатіжна, навмисно пошкоджена з метою вчинення кримінального правопорушення; пошкоджена під час надзвичайного режиму; піддроблена)	N і дата акта про дослідження
1	2	3	4	5	6	7	8

Усього _____ (цифрами) _____ (словами) _____ грн.

* Найменування і місцезнаходження юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання фізичної особи [відділ (управління) грошового обігу в регіоні зазначає також банк, який вилучив сумнівну банкноту (монету)].

(посада відповідальної особи банку)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада відповідальної особи банку)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада відповідальної особи банку)

М. П.

Прийняли інкасатори:

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(зворотний бік)

Здали (інкасатори):

Прийняли (матеріально відповідальні особи):

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(посада)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Результати перерахування та дослідження сумнівних банкнот (монет)

	Кількість банкнот (монет)	Сума (грн.)	
		цифрами	словами
Результати перерахування в відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні (Операційному департаменті), Центральному сховищі:			
Усього			
За результатами дослідження в відділі (управлінні) грошового обігу в регіоні (Центральному сховищі, Департаменті грошового обігу) визнано:			
платіжними, що підлягають обміну неплатіжними неплатіжними, навмисно пошкодженими з метою вчинення кримінального правопорушення пошкодженими під час надзвичайного режиму підробленими			
підлягають передаванню для дослідження до Департаменту грошового обігу			
Усього			

Керівник підрозділу, в якому
проводилися дослідження

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Експерт (фахівець)

(підпис)

(прізвище, ініціали)

(додаток 20 із змінами, внесеними згідно з постановою
Правління Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45,
у редакції постанови Правління Національного
банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Додаток 21
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні
(у редакції постанови Правління Національного банку України
від 19.02.2015 N 113)
(пункт 4.7 глави 4 розділу IV)

[найменування банку (філії, відділення)]

(місцезнаходження)

Код банку _____

"__" _____ року

Центральне сховище Національного банку
України
вул. Пухівська, 7-а, м. Київ, 02660

Опис N _____
банкнот іноземної валюти, які надсилаються для дослідження з позабалансового рахунку N _____

N з/п	Джерело надходження банкноти*	Дата пред'явлення сумнівної банкноти	Наймену- вання валюти	Рік	Номінал	Серійний номер (інші реквізити, що містяться на банкноті)	Результат дослідження в Департаменті грошового обігу	
							висновок (справжня, підrobлена)	N і дата акта про дослі- дження
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Усього _____ (цифрами) (_____ (словами)) за кожною валютою.

* Найменування і місцезнаходження юридичної особи або прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання фізичної особи.

_____	_____	_____	Керівник підрозділу, у якому проводилися дослідження	
(посада відповідальної особи банку)	(підпис)	(прізвище, ініціали)		
_____	_____	_____	_____	_____
(посада відповідальної особи банку)	(підпис)	(прізвище, ініціали)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____	_____	Експерт (фахівець)	
(посада відповідальної особи банку)	(підпис)	(прізвище, ініціали)		
			_____	_____
			(підпис)	(прізвище, ініціали)

М. П.

(зворотний бік)

Здали (інкасатори):

Прийняли (матеріально відповідальні особи):

_____	_____	_____	_____	_____	_____
(посада)	(підпис)	(прізвище, ініціали)	(посада)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____	_____	_____	_____	_____
(посада)	(підпис)	(прізвище, ініціали)	(посада)	(підпис)	(прізвище, ініціали)
_____	_____	_____	_____	_____	_____
(посада)	(підпис)	(прізвище, ініціали)	(посада)	(підпис)	(прізвище, ініціали)

Результати перерахування банкнот іноземної валюти в Центральному сховищі Національного банку України

Найменування валюти	Номінал	Кількість банкнот (шт.)	Сума в абсолютних одиницях валюти	
			цифрами	словами

Усього				

(додаток 21 із змінами, внесеними згідно з постановою
Правління Національного банку України від 22.12.2011 р. N 465,
у редакції постанов Правління
Національного банку України від 18.02.2013 р. N 45,
від 19.02.2015 р. N 113)

Додаток 22
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні
(пункт 1.1 глави 1 розділу IV)

(найменування та місцезнаходження структурного
підрозділу банку / небанківської фінансової установи)

Квитанція N
про прийняття на інкасо банкнот іноземних держав

"__" _____ 20__ року

(прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи)
що проживає за адресою: _____,
(постійне місце проживання)

_____.

(серія, номер документа, що засвідчує особу, ким виданий, дата видачі)

_____.

(найменування юридичної особи)

Назва банкнот іноземних держав	Дата, серія та номер	Номінальна вартість

Підпис працівника банку _____

М. П.

Квитанція заповнюється у двох примірниках (перший - надається клієнту, другий - залишається в банку/фінансовій установі).

(Інструкцію доповнено додатком 22 згідно з постановою
Правління Національного банку України від 30.04.2014 р. N 249)

Додаток 23
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні
(пункт 4.12 глави 4 розділу IV)

(найменування

та

місцезнаходження

структурного

підрозділу банку / небанківської фінансової установи)

**Реєстр
приймання на інкасо банкнот іноземних держав**

" ____ " _____ 20__ року

№ з/п	Назва прийнятих банкнот	Серія та номер прийнятих банкнот	Номінальна вартість	Номер виданої квитанції

Підпис працівника банку _____

М. П.

(Інструкцію доповнено додатком 23 згідно з постановою
Правління Національного банку України від 30.04.2014 р. N 249)

Додаток 24
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні
(пункт 4 глави 5 розділу IV)

[повне найменування та місцезнаходження, контактний телефон банку (філії), відділу (управління) грошового обігу в регіоні
(Центральне сховище), що вилучає банкноти]

**Довідка _____
про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних
досліджень правоохоронними органами**

Ця довідка видана _____

[прізвище, ім'я, по батькові, місце проживання, паспортні дані (дата народження, серія та номер паспорта, дата видачі та найменування органу, що його видав) у разі наявності паспорта _____, фізичної особи або найменування і реквізити юридичної особи] або _____ (найменування і реквізити банку (філії, відділення) обставини виявлення _____ (під час здійснення переказу та/або перерахування проінкасованої торгової виручки, інших надходжень тощо) про те, що в нього (неї) вилучено банкноти національної валюти, пошкоджені спеціальним розчином, для проведення розслідувань правоохоронними органами на загальну суму: _____ (сума цифрами і словами) у кількості _____ штук (цифрами і словами) у тому числі (за наявності доступності):

N з/п	Рік	Номінал	Серійний номер

Вилучив

працівник банку (філії, відділення)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

Клієнт (за наявності)

_____ (підпис)

_____ (прізвище, ініціали)

" ____ " _____ року

Довідково: банкноти, що вилучено у фізичних та юридичних осіб як банкноти національної валюти, пошкоджені спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами, не обмінюються та не повертаються.

(Інструкцію доповнено додатком 24 згідно з постановою
Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Додаток 25
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні
(пункт 17 глави 5 розділу IV)

Акт N _____
про передавання банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином
м. _____ " ____ " _____ р.

_____ в особі _____ передає
(найменування банку/установи (посада, прізвище, ім'я, по батькові)
Національного банку України)
_____ в особі _____
(найменування територіального підрозділу (посада, прізвище, ім'я, по батькові, номер службового
посвідчення)
Міністерства внутрішніх справ України)
банкноти національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, у тому числі (за наявності
доступності):

N з/п	Рік	Номінал	Серійний номер	Кількість

Усього: _____
(сума цифрами) (сума словами)

Додаток: 1) банкноти в кількості _____ штук;
(цифрами) (словами)

2) примірник довідки про вилучення банкнот національної валюти, пошкоджених спеціальним розчином, для проведення розслідувань та відповідних досліджень правоохоронними органами;

3) примірник акта про спрацювання спецпристрою (за наявності);

4) копія листа-інформації від Національного банку України щодо фактів незаконного заволодіння спецпристроями (за наявності).

Матеріально відповідальні особи:

(посада) (підпис) (прізвище, ініціали);

(посада) (підпис) (прізвище, ініціали);

(посада) (підпис) (прізвище, ініціали).

М. П.

Представник територіального підрозділу Міністерства внутрішніх справ України

(підпис) (прізвище, ініціали)

(Інструкцію доповнено додатком 25 згідно з постановою
Правління Національного банку України від 19.02.2015 р. N 113)

Додаток 26
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні
(пункт 1.8 глави 1 розділу II)

(титульна сторінка)

[найменування банку (філії)]	
ЖУРНАЛ реєстрації довіреностей	
Розпочато	_____
Закінчено	_____

(розгорнута сторінка)

Номер довіреності	Дата видачі	Строк дії довіреності	Посада, прізвище,	Найменування банку/відділу	Номер і дата заявки на	Підпис особи, що	Відмітка про використання
-------------------	-------------	-----------------------	-------------------	----------------------------	------------------------	------------------	---------------------------

			ініціали особи, якій видано довіреність	(управління) грошового обігу в регіоні	підкріплення готівкою	одержала довіреність	довіреності (номер і дата документа)

(Інструкцію доповнено додатком 26 згідно з постановою
Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)

Додаток 27
до Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні
(пункт 1.8 глави 1 розділу II)

[банк-одержувач (відокремлений підрозділ) і його адреса]

[банк-платник (філія) і його адреса]

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____

Довіреність дійсна
до ____ 20__ р.

**Довіреність
на отримання готівки та інших цінностей**

N _____ 20__ р.
(дата видачі)

Видано _____
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Документ, що засвідчує особу,

серія _____ N _____ від _____ 20__ р.

Виданий _____
(коли і ким виданий документ)

На отримання від _____
[найменування відділу (управління) грошового обігу в регіоні, Центрального
сховища]
готівки та інших цінностей за _____
(номер і дата заявки)

(зворотний бік)

Перелік цінностей, які належить отримати:

N з/п	Найменування цінностей	Кількість	Сума (прописом)

Підпис _____
засвідчую.

(зразок підпису особи, що одержала довіреність)

Керівник банку (філії)

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

М. П.

(Інструкцію доповнено додатком 27 згідно з постановою
Правління Національного банку України від 17.12.2015 р. N 892)